

DOMOVINA

Upravišтво „Domovine“ v Ljubljani, Knaflcova ulica 5
Uredništvo „Domovine“, Knaflcova ulica 5/II., telefon 3122 do 3126

Izhaja vsak četrtek

Naročnina za tiskarstvo: četrtno 6 Din, polletno 18 Din, celoletno 36 Din; za pošto: razen Amerike četrtno 18 Din, polletno 34 Din, celoletno 68 Din; Amerika letno 1 dolar. — Račun pošte hranilnica, podružnice v Ljubljani, št. 10.338.

Obračunavanje zasebnih kmečkih dolgov po novi uredbi

Zamenjavanje starih dolžnih listin pri zasebnih dolgovih z novimi po pravilniku k uredbi o ureditvi kmečkih dolgov je že dva meseca v teku. Vendar pa je obračunavanje dolgov za preprostega našega človeka precej težavno, zlasti ker gre v večini primerov za računanje obresti po dnevih, ne pa po letih, kakor je sicer v navadi. K temu pride še nova težava, namreč različna višina obresti v raznih letih dolgovanja. Zato iščejo neredko naši ljudje pri tem pomoči izobraženih ljudi, neredko celo odvetnikov za drag denar. Pri tem pa ne vesta ne dolžnik, ne upnik, ali ni bil morda kdo prikrajšan pri tem računu. Po uredbi predpisani obračun je res precej zamotan in je pogreška prav lahka. Zato hočemo v naslednjem podati našim čitateljem v pouk in vodilo primer obračunavanja takšnega dolga. Pripominjamo, da se nanašajo naša navodila le na dolgove pri zasebnikih, ne pa pri denarnih zavodih.

Vzemimo kmečko zadolžnico, glasečo se na 3660 Din po 10 odstotnih obrestih, ki je bila izdana 15. februarja l. 1932. Pri obračunavanju je treba najprej izračunati višino obresti od 15. februarja do 19. aprila l. 1932., to je za 95 dni.

Obresti se izračunavajo za dneve tako, da se glavnica (dolžna vsota) pomnoži z obrestmi (procenti) in številom dni, tako dobljeni zmnožek pa se razdeli s številom dni v letu, pomnoženim s 100. Torej v našem primeru: $3660 \times 10 \times 95 : 366 \times 100 = 95$ Din.

Če prištejemo dolgu obresti do 20. aprila 1932. leta, dobimo tako zvano nezmanjšano glavnico, to je v našem primeru 3755 Din. Odbivši od te glavnice polovico dobimo tako zvano zmanjšano glavnico, v našem primeru 1877.50 Din. K tej zmanjšani glavnici se morajo prišteti obresti za čas od 20. aprila pa do 15. novembra 1936. leta. V tem času so izšle tri uredbe o zaščiti kmeta in imamo tako tri različne obrestne mere, ki se morajo računati od nezmanjšane glavnice. Tu se postopa takole:

1.) Za nevknjižene dolgove so dovoljene za čas od 20. aprila 1932. pa do 23. novembra 1933. leta že pred zaščito pogojene obresti, če ne presegajo 10 odstotkov. Gre torej za dobo 583 dni in se torej glasi račun za glavnico v našem primeru: $3755 \times 10 \times 583 : 365 \times 100 = 579.76$ Din.

2.) Nato pridejo enodstotne obresti za dve leti in 308 dni, to je 1038 dni (za čas od 24. novembra l. 1933. do 26. septembra 1936. leta). Za naš primer bi se računalo takole: $3755 \times 1 \times 1038 : 365 \times 100 = 106.78$ Din.

3.) Ostanejo nam še triodstotne obresti za 50 dni (od 27. septembra do 15. novembra 1936. leta), kar znaša za naš primer: $3755 \times 3 \times 50 : 365 \times 100 = 15.43$ Din.

Tako dobljene obresti pod 1.), 2.) in 3.) je treba prišteti zmanjšani glavnici, pa se dobi stanje dolga 15. novembra 1936. leta, na kateri dan se morajo glasiti nove obveznice. Če se je upnik za dolg vknjižil, se tudi ti stroški prištejejo h končni glavnici, pri tem pa je treba obrestno mero pod odstavkom 1.) namesto največ 10 odstotkov

vzeti samo največ 6 odstotkov. V našem primeru bi brez vknjižbenih stroškov bilo stanje dolga na dan 15. novembra 1936. leta 2599.47 Din.

Od tako dobljenega dolga je treba odbiti vsa plačila, obresti in glavnice, ki jih je dolžnik izvršil med 20. aprilom l. 1932. in 15. novembrom 1936. leta, da se tako dobi

pravo stanje zmanjšane dolga po novi uredbi. Če dolžnik v našem primeru ves čas ni plačal nič ne na obresti in ne na glavnico, potem bi bilo v našem primeru končno stanje dolga 2599.50 Din. Ta dolg se mora plačati v 12 letnih obrokih, zapadlih na dan 15. novembra vsakega leta.

Kakor vidimo, je obračunavanje dolgov zasebnikom po novi uredbi dokaj zamotano in sodimo, da smo bili dolžni dati našim čitateljem v tem pogledu potrebna navodila. Komur to računanje ne gre, naj se obrne do dobrega računarja, ki ima s številkami več opravka, da skupaj izračunata dolžni znesek.

Za društva, ki prirejajo tombole in loterije

Kmetijski minister je na podlagi zakona o državnih razrednih loterijah predpisal pravilnik o zasebnih loterijah, tombolah in ostalih srečolovih. Po tem pravilniku lahko kmetijski minister po zaslišanju upravnega odbora državne razredne loterije dovoli posameznim društvom prireditve tombole, loterije ali srečolova. Brez take odobritve kmetijskega ministra se ne more in ne sme izvesti nobena loterija. Loterija se odobri samo v tem primeru, če dobitki obstojajo v rečeh in če skupna tržna vrednost dobitkov predstavlja najmanj polovico skupne vrednosti izdanih loterijskih srečk, tombolskih kart ali igralnih vlog. Število in cena loterijskih srečk se določata po gmočnih razmerah dotičnega naselja in smotrih dotične prireditve, toda tako, da celoten iznos izdanih loterijskih srečk ne more presegati zneska 20.000 dinarjev. Izjemno se odobri tudi tombola z dobitki, ki obstojajo iz denarja, in to pod pogojem, da iznos teh dobitkov ne znaša več kakor dve tretjini skupne vred-

nosti, a skupna vrednost izdanih tombolskih kart ne more presegati zneska 10.000 dinarjev.

Prošnje za odobritev loterije se pošiljajo na kmetijsko ministrstvo preko pristojnih upravnih oblastev prve stopnje. V prošnji je treba navesti vrsto in svrhu prireditve. Pristojno oblastvo bo ministrstvu predložilo tudi svoje mišljenje. Prošnje morajo biti kolkovane in je potrebno predložiti dovoljenje pristojnega oblastva, če je prosilec javnopravna ustanova. Prošnji morata biti predložena tudi načrt in izvedba, ki mora vsebovati: skupno število srečk in ceno, število dobitkov in skupno vrednost, mesto in prostor, kjer bo prireditve. Prodaja srečk se lahko vrši samo v odmerjenem času.

Pravilnik določa, da se prosilcu lahko odobri prošnja samo enkrat v letu. Kmetijski minister bo obvestil državno razredno loterijo o vsakem krajevnem srečolovu ali loteriji. Ta bo vodila natančne sezname odobritev. Pravilnik je že stopil v veljavo.

Kmetijske zbornice dobimo

Ministrski svet je na svoji seji dne 21. t. m. odobril od kmetijskega ministrstva predloženo uredbo o ustanovitvi kmetijskih zbornic. Kot smoter kmetijskih zbornic označuje uredba zastopanje in zaščito koristi kmetijstva, preučevanje vseh vprašanj, ki se tičejo kmetijstva, poročanje samoupravnim in državnim organom o napredovanju kmetijstva na področju zbornice in podobno. Zbornice lahko ustanavljajo tudi same razne ustanove in zavode za pospeševanje kmetijstva in prirejajo poučne razstave. V splošnem imajo enak položaj in enake pravice kakor druge gospodarske zbornice. Za poravnavanje svojih stroškov pobirajo petodstotno doklado na zemljarino. To doklado sklene zbornični svet.

Člani kmetijske zbornice so vsi posestniki njiv, gozdov in drugih zemljišč, ki morajo plačevati zemljarino. Poleg njih veljajo za pripadnike zbornice še zakupniki zemljišč, uživalci kmetijskih in gozdnih posestev in vse druge osebe, ki črpajo svoje dohodke neposredno od kmetijstva.

Organ zbornice je voljeni zbornični svet. Vsak srez bo imel v zbornici enega zastopnika, poleg tega pa pošljejo po enega zastopnika združne zveze, ki imajo na področju dotične banovine vsaj sto zadrug, dalje kmetijske družbe, ki imajo v banovini vsaj 50 podružnic z najmanj 10.000 člani, in poklicna društva kmetijskih strokovnjakov, živinozdravnikov in gozdarjev. Naposled bo imel zbornični svet pravico imenovati še 10 članov s posvetovalnim glasom iz vrst izobražencev in kmetijskih strokovnjakov.

Zastopniki srezov v zborničnem svetu se bodo volili takole: Za vsak srez se sestavi volilno telo, ki šteje 50 oseb. Ugotovi se čisti katastrski dohodek, ki služi za osnovo zemljiškemu davku v srezu. V kakršnem razmerju je potem čisti katastrski dohodek posamezne občine do katastrskega dohodka vsega sreza, tvlik del izmed onih 50 volilnih mož pride na vsako občino. Te volilne može izvoli občinski odbor iz svoje občine. Skupno volilno telo 50 oseb izvoli nato sreskega zastopnika v zborničnem svetu. Pred-

sednik volilnega odbora je starešina srečnega sodišča.

Za vsako banovino bo ustanovljena posebna kmetijska zbornica. Zbornicam pa je dovoljeno, da se po dve ali več združijo v skupno zbornico, ako to sklenejo njihovi

sveti. Prav tako je zbornicam dano na prosto, ali si hočejo ustanoviti skupno zvezo za vso državo ali ne. Prve zbornične volitve bo razpisal kmetijski minister v soglasju s predsednikom vlade za vsako banovino posebej.

Zdaj bo tihotapcem saharina predla trda

Te dni je bila izdana uredba o pobijanju tihotapstva umetnih sladil. Po njej so izdelovanje, predelovanje in promet jedil in pijač, ki se morejo sladiti z umetnimi sladili namesto s sladkorjem, pod nadzorstvom finančnega ministrstva. Prav tako spadata v pristojnost finančnega ministrstva nadzorstvo in promet umetnih sladil, kolikor ga vrše osebe, ki nimajo dovoljenja. Prepovedani so uvoz umetnih sladil, uvoz jedil in pijač, oslajenih z umetnimi sladili, izdelovanje, predelovanje in prodaja jedil in pijač v državi, oslajenih z umetnimi sladili, in promet z umetnimi sladili v državi. Izvzeta so umetna sladila, ki jih uvažajo, predelujejo in prodajajo osebe, navedene v členu 4. zakona o prometu in nadzorstvu nad umetnimi sladili.

Za umetna sladila se smatrajo vsi tisti kemični izdelki, katerih sladilna moč je večja od sladilne moči iste količine sladkorja. Umetna sladila in jedi in pijače, ki so z njimi oslajene, uvožena preko carinarne od oseb, ki nimajo dovoljenja, se bodo vrnila na podlagi te uredbe v tujino na uvoznikove stroške, če on to izjavi, sicer se pa bodo uničila.

Nadzorstvo nad izdelovanjem, predelovanjem in prometom z jedili in pijačo, ki se lahko slade z umetnimi sladili, bo od časa do časa vršilo finančno ministrstvo po svojih organih in zaupnikih. Nadzorni organi so dolžni od časa do časa pregledati vse trgovine, ki se bavijo z izdelovanjem, predelovanjem ali prodajo jedil in pijač, ki se lahko slade z umetnimi sladili. Po takšnem pregledu se napravi zapisnik.

Umetna sladila, ki se dobe pri osebah, ki niso omenjene v členu 4. zakona o prometu in nadzorstvu nad umetnimi sladili, se sma-

trajo za blago tujega izvora, ki se je uvozilo v Jugoslavijo na tihotapski način. Kdor je tega kriv, se mora kaznovati po določbah te uredbe. Umetna sladila, ki se dobe pri lastniku, se morajo zapleniti kot tihotapsko blago.

Uredba odreja tudi dokaj stroge kazni. Tako se bodo kaznovali z denarno globo do 100.000 Din vsi tisti, ki brez dovoljenja izdelujejo, predelujejo ali prodajajo jedila ali pijačo, oslajeno z umetnimi sladili. Prav tako, kdor brez dovoljenja kupuje ali prodaja umetna sladila. Če se denarna globa ne bi mogla izterjati, se mora izpremeniti v

zaporno kazen ali pa v policijsko nadzorstvo.

Uredba ustanavlja tudi sklad za pobijanje tihotapstva umetnih sladil. Ta sklad se ustanovi pri finančnem ministrstvu, oddelku za carine. Sklad se ustanovi iz tehle sredstev: od vloge 100.000 Din, ki se bo z odlokom načelnika carinskega oddelka izvzela iz sklada za pobijanje tihotapstva, od vlog sladkornih tvornic, ki znašajo en dinar za vsakih 100 kg sladkorja, prodanega na tržišču kraljevine Jugoslavije, in od glob, izterjanih po tej uredbi.

Gotovina sklada se bo hranila pri Državni hipotekarni banki. Iz sklada se bodo izplačevale nagrade ovajalcem za odkritje in zaplenitev umetnih sladil in za jedi in pijače, z njimi oslajene; dalje se bodo plačevali zaupniki in poravnali stroški za kemijsko preučevanje umetnih sladil in sladkih jedi in pijač ter vsi drugi gmotni izdatki.

Nagrade ovajalcem bo določala uprava sklada za vsak primer takoj, najkasneje pa v treh dneh od dneva prijavljenega poročila. Nagrada se bo gibala med 100 in 300 Din za en kilogram zaplenjenega umetnega sladila.

Le zakon naj velja za gasilske organizacije

Starešina kranjske gasilske župe g. Križnar Anton nam je poslal:

Da popravimo vse nezakonitosti in nepravilnosti pri gasilski organizaciji. Tako se glasijo razrešnice članov upravnega in nadzornega odbora kranjske gasilske župe. Veže me dolžnost, da pojasnim potek prenosov, ko je 26. julija l. 1933. stopil v veljavo novi gasilski zakon, sprejet v narodni skupščini in senatu, podpisan od kralja Aleksandra I. Pravilnik pa je bil uveljavljen 18. aprila l. 1934.

Po novem zakonu in zakonitih pravilih je moral vsak član gasilske organizacije opraviti pred gasilskim predstojnikom in pred Bogom predpisano zaprisego, katero smo morali izvesti takratni predstavniki gasilskih organizacij. Prišlo je skoro pri vsaki

čet do tega, da nekateri člani niso hoteli zapriseči. Tako se je zgodilo tudi v Strazišču. Na redni letni skupščini 1934. je prišla na vrsto zaprisege. Prosil sem hišnega gospodarja, pri katerem je bila skupščina, naj prinese Boga in dve sveče. V času, ko je šel po naproseno, so nekateri člani odšli. Na moje opomine, da še ni konec zborovanja in da bo prisega, se niso ozirali. Zapustilo je takrat skupščino 16 članov. Vsi ostali so opravili predpisano prisego. Čez 14 dni smo z okrožnico pozvali vse, naj vendar opravijo prisego, pa se ni nihče odzval. Čakali smo jih šest mesecev. Vedno sem še misl, da se bo kdo le premislil in pristopil k prisegi, pa ni bilo nobenega. Potem pa ti preostajalo drugo, kakor da smo jih črtali iz članstva. Tako se je godilo tu-

TO NE BRDAR:

Velika ljubezen

ROMAN IZ PRETEKLIH DNI

Prav tedaj, ko se je tako žalostno ponesrečil pogumni detektiv, se je bližal iz gozda Kolarjev Jurij grofovskemu gradu.

Na mestu, kjer so stale vitke jelke prav tihk vrtnega zidu, je splezal brez truda čez zid in skočil na drugi strani v park. Bil je že večkrat tu in je hotel govoriti z detektivom. Zdaj je upal, da ga bo dobil.

Bilo je čisto temno, a čez pol ure bo že minila kratka junijska noč. Previdno se je plazil Jurij proti gradu in se oziral na vse strani, da bi videl, ali kdo ne pazi nanj.

Ze je zagledal skozi grmovje in drevje temne obrise zidov, ko je iznenada začul glasen klic.

Obstal je kakor prikovan in pozorno poslušnil.

Vse je bilo tiho. Glas je bil slišal izpred gradu. Kaj se je tam zgodilo?

Kolarjev Jurij je moral narediti velik ovinek, da je prišel tja, ker se čez dvorišče ni upal iti. Hitel je okoli starinskega dela gradu. Ko je stal pred ponosnim grajem, a pročeljem, ni videl drugega kakor nekaj razsvetljenih oken v prvem nadstropju.

A vendar! Neka vrata so se zaloputnila, jasno je slišal človeške glasove. — Svetilka se je zablestela in mu pokazala temne posla-

ve, ki so vlekli nekaj človeku podobnega v grad.

Kmalu so neznanci izginili za vrati. Kaj je to pomenilo? Zločin? Nač kom?

Nekaj trenutkov se ni nič več zganilo, potem pa je postalo na dvorišču vse živahno. Konji so zacepetali in koleša so zadrdala. Šum je kmalu ponehal in škripaje so se odprla velika vrata.

Jurij se je radovedno splazil k visoki ograji, je delila vrt od dvorišča.

Stisnil se je k debelemu stebri, da ga nihče ni mogel videti, in pomolil glavo skozi ograjo, da je videl od strani glavni vhod.

Tam je stala zaprta, nerazsvetljena kočija. Samo iz vhoda je padalo nekaj svetlobe nanjo.

Vse je bilo tiho, skrivnostno. Na vozu je sedel le kočijaž.

Tedaj so stopili trije možje iz gradu. Nesli so stvar, ki so jo malo prej vlekli v grad. Ali je bil človek? Morda mrlič?

Eden izmed njih je sedel v voz, drugi pa h kočijažu. Tretji je ukazal:

»Naprej! Hitro vozite!«

Juriju se je zazdelo, da je to glas grofa Hugona. Voz je oddrdral skozi vrata, tretja oseba pa je izginila med vrati, ki so se takoj nato zaprla.

Drdranje koles se je izgubilo v daljavi. Jurij si ni mogel razlagati čudovitega dogodka.

Sto vprašanj mu je prišlo na um. Sto slutenj mu je šinilo v glavo.

»Detektiv!« je pomislil Jurij in pri tej misli skočil k vratom. V trenutku je planil čez zid in zdirjal za vozom.

O vsem, kar se je to noč v gradu zgodilo, ni baronica ničesar vedela, ker je njeno stanovanje ležalo v drugem delu poslopja. Baronica je bila že zgodaj zjutraj pokoncu, ker zaradi skrbi zase in za Elviro ni mogla spati. Skrbelo jo je zlasti to, kar ji je Hugo zapretel. Tej nevarnosti se je bilo mogoče ogniti samo na ta način, da Elvira privoli v ženitvijo z grofom Hlagonar.

Vse je bilo odvisno od Elvire. Ali pa se bo hči hotela žrtvovati za svoje mater?

Baronica je dobro vedela, da Hugo ne bi poznal usmijanja, če se mu želja ne bi izpolnila.

Zato je bilo treba Elviri povedati, zakaj ne sme odkloniti grofove snubitve.

Za mater je bilo seveda strašno, da se bo morala izpovedati hčeri. To pa je bilo vsekakor potrebno, ker se drugače Elvira ne bi dala prepričati.

In Hugo najbrž še ni vedel vsega — prav najhujše mu je bilo pajbrž neznanje. Govoril je samo o ponarejeni oporoki in je samo s kratko opazko omenil naglo smrt baroničinega svaka. Morda je pa tudi to vse vedel?

V zgodnjih jutrnjih urah je hodila baronica po sobah in premišljala. Trle so jo hude skrbi. Nihče ne sme zvedeti za njeno strašno skrivnost, najmanj pa hči. Svojo mater bi krla vse dni!

Takoj se je bilo treba odločiti za bodočnost. Elvira je imela odločitev v rokah.

Več ko desetkrat je hotela iti baronica v spalnico svoje hčere, a vselej se je na pragu obrnila.

Naposled se je vendar toliko opogumila, da je vstopila. Pogledala je na posteljo — a

di pri gasilski zupi. Danes pa prav tisti hočejo nazaj v gasilske vrste, ki so čisto odpovedali pokorščino gasilskemu zakonu in zakonitim gasilskim pravilom. Takrat, ko so ti zapustili gasilske vrste, sta bila isti gasilski zakon in isti Bog kakor danes. Predstavniki gasilske organizacije smo prvi opravili prisego pred zakonitimi, pravilno izvoljenimi predstavniki, da bomo preosnovno po zakonu izvršili, ne pa politizirali.

Danes hočejo isti odpadniki v naše organizirane gasilske vrste brez opravljene predpisane zaprisege, brez predpisanega izpita in brez šestmesečne prizkusne dobe. S tem hočejo pogaziti zakon in zakonita gasilska pravila. V gasilske vrste hočejo zanesti vse drugo, samo ne tega, kar je važno za gasilce. Za predstavnike gasilstva se imenujejo taki ljudje, ki niso bili nikdar gasilci. Vsak gasilec se mora zavedati, da je v gasilski organizaciji samo gasilec, pa nič drugega. Če se ne bodo pri tako veliki organizaciji, kakor je naša župa, ki šteje čez 2000 organiziranih rednih članov, upoštevali zakon in zakonita pravila, potem je nemogoče držati red in disciplino, kar je prvi pogoj za vsako gasilsko delo.

Slabo bi bilo pri požarih, če bi vsak — o svoje komandiral in delal. Zavedajte se tega, da ima naše gasilstvo večmilijonsko premoženje, ki so ga prostovoljno dali naši dobrotniki, in da je za to premoženje vodstvo organizacij odgovorno. Če se ne bodo upoštevali zakon in zakonita pravila, potem se lahko zgodi, da to premoženje ne bo služilo več tistemu namenu, za katerega je bilo namenjeno.

Zato priporočam vsem edinicam, da ratančno prečitajo zakon o organizaciji gasilstva in zakonita pravila, po katerih naj se strogo ravna.

V SOLI

Učitelj verouka: »Povej mi, Jožek, kaj se je zgodilo z Jezusovimi učenci.«

Učenec (po dolgem premišljevanju): »Zdi se mi, gospod katehet, da so vsi pomrli.«

NERAZUMLJIVO

Neža: »Pravite, da imate štiri leta starega sina. Od smrti vašega moža pa je preteklo že deset let. Kako naj si to razlagam?«

Urša: »Kajne, da je to čudno? Še sama se čudim!«

postelja je bila prazna, nedotaknjena. Elvira ni bilo nikjer.

Kakor okamenela je obstala baronica v razkošno premišljeni spalnici. Skočila je v sobico, v salon — vse je bilo prazno. Elvira je odpotovala. Da, odšla je sama, kakor je bila rekla materi že prej.

Tako si je mislila baronica, ko ni našla hčere. Pritisnila je na električni zvonec.

Elvirina sobarica je prišla čez nekaj trenutkov napol oblečena v sobo in preplašeno zakričala, ko je zagledala baronico tako razburjeno in zmedeno.

»Kje je moja hči?« je vprašala baronica in planila proti sobarici.

»Moj Bog! Jaz — jaz — ne — ne — vem!« je zajecjalo preplašeno dekle.

»Ne veš? Moj Bog!« je vzkliknila baronica in se zgrudila na stol.

Sobarica je hitela po vodo in jo poškopila po obrazu. Baronica se je kmašu zavedla.

»Pojdi in vprašaj po njej!« je s slabotnim glasom velela. »Vprašaj Jožeta!«

Sobarica je odhitela. Baronica pa je zamrmrala:

»Odšla je in pustila svojo mater na cedilu! Oh, nehvaležno, brezsrčno dekle! — Vse, vse je izgubljeno. Vse je končano!«

Ko se je čez pol ure sobarica vrnila, si je baronica že nekoliko opomogla.

»No, kaj praviš?« je hladno vprašala in njen obraz je bil miren.

»Gospodična se je snoči odpeljala v mesto; ukazala je kočijažu, naj jo čaka danes ob devetih zjutraj na postaji,« je povedalo dekle.

Perilo prati? Ne, temveč negovati!

Ako si hočete dolgo časa ohraniti perilo tedaj ne zadostuje da ga perete kot „navadno“. Perilo je treba pravilno negovati s Schichtovim Radionom. S tem si boste prihranili tudi mnogo težkega dela.

Radion je popoln proizvod za nego perila. Uporaba je zelo preprosta:

1. Raztopite Radion v mrzli vodi.
2. Ko raztopina zavre, kuhajte najmanj 15 minut.
3. Splakujte perilo najprej v topli potem pa v mrzli vodi. Perilo bo ostalo dolgo časa kot novo in bo vedno snežnobelo.

Schichtov RADION

POPOLNA NEGA PERILA

Baronica se je globoko oddahnila. Torej Elvira vendar ni pobegnila, ampak se bo vrnila.

Čudno se je zdelo stari gospej, kaj je imela hči opraviti v mestu tako pozno ponoči. O tem pa sobarica ni ničesar izvedela. Baronica jo je vprašala:

»Ali ve gospod grof, da je šla?«

»Nič nisem slišala,« je odvrnila sobarica.

»Gospod grof še spi in Jože najbrž tudi.«

Pomirjena se je baronica vrnila v sobo. Nestrpno je pričakovala Elviro. Naposled se je pripeljal voz, iz katerega je stopila Elvira.

Baronica se je oddahnila. A zdaj bo prišlo še najhujše — izpoved!

Stara dama je trepetala od razburjenja, ko je vstopila Elvira, vsa blede in žalostna.

»Elvira! Otrok! Kje si bila, za božjo voljo?« jo je pozdravila mati.

»Ali si se morda bala, da me ne bo več, ko si tako razburjena?« je hladno odgovorila hči in mirno izročila klebuk in površnik sobarici.

»Da, tega sem se res bala,« je odgovorila s tresočim glasom baronica, ko je sobarica odšla.

Elvira ni nič rekla, ampak samo molče skomignila z rameni.

»Govori vendar, otrok,« je dejala s prosečim glasom mati in prišla hčer za roko.

»Bila si v mestu, kaj ne? In čisto sama — čez noč, ne da bi bila jaz kaj vedela!«

»Nisem mogla priti nazaj, ker ni bilo nobenega vlaka več. Ostala sem v hotelu. Kaj za to?« je odgovorila Elvira, ne da bi bila pogledala mater.

»Ali mi nočeš povedati, kaj si delala v mestu,« je vpraševala baronica.

»Bila sem pri — njem,« je odvrnila Elvira.

»Pri — pri Stanku?«

»Da!«

»Pri njem v ječi?« je prestrašena vzkliknila baronica. »Tam si bila? Kako si neprevidna, Elvira! Tega ne bi smela na noben način narediti!«

»Zakaj ne? Meni je vseeno, kaj si mislijo o tem. Sicer pa ne bo nihče nič izvedel.«

»Zakaj pa si šla k njemu? Kaj si namepravala? Ali nočeš poslušati mojih nasvetov? Ali ga še zmerom kljub nezvestobi ne moreš pustiti?«

»Mati, ne muči me! Zakaj mi to očitaš?« je odgovorila Elvira in stisnila blede ustnice.

»Kaj? Molčim naj, ko v svoji zaslepijenosti spravljaš sebe in mene v nesrečo?«

»Pomiri se, mati! Med menoj in Stankom je vse končano!« je kratko odgovorila Elvira.

»Kaj praviš?«

»Vse je končano. Včeraj se je v eni uri odločila našina usoda. Povedati ti hočem, zakaj sem šla k njemu. V moji moči je bilo, da bi dokazala njegovo nedožnost in ga rešila. To sem mu povedala. Bila sem pripravljena, da prelijem svojo srčno kri zanj — a on — on ni maral.«

»Ni maral?« je mehanično odgovorila baronica.

»Ne! Prevzeto je odklonil mojo ponudbo. Pahril me je stran!« je kriknila Elvira.

»Zaradi Ovetke! Z njo boče živeti ali pa umreti! Jaz mu nisem nič!«

Politični pregled

V nedeljo sta v Beogradu

podpisala prijateljsko pogodbo med Bolgarijo in Jugoslavijo

ministrska predsednika dr. Kjuševanov in dr. Stojadinović. Sprejem dr. Kjuševanova pri prihodu v Beograd je bil izredno svečan in prisrčen. Besedilo pogodbe govori o trajnem prijateljstvu med obema bratskima državama, kar naj služi miru na Balkanu in napredku obeh držav. Po podpisu pogodbe je bil dr. Kjuševanov sprejet v avdienci pri knezu namestniku Pavlu. Podpis prijateljske pogodbe iskreno pozdravljata naša in bolgarska javnost.

V začetku tedna sta

Nemčija in Italija odgovorili Angliji

na njeno noto o nadzorovanju uvoza vojnih potrebščin in pošiljanja dobrovoljcev v Španijo. V načelu sta se obe državi izrekli za nevmešavanje v špansko vojno, vendar pa stavita še razne pogoje, ki se bodo morda dali premostiti. Vse kaže, da je spricho teh odgovorov napetost v Evropi precej popustila.

Veliko zanimanje v svetu je zbudil nedeljski

zunanjepolitični govor francoskega ministrskega predsednika Bluma, naslovljen na Nemčijo.

Blum je med drugim naglasil, da je brez političnega sporazuma tudi gospodarski sporazum nemogoč. Je za neposredne razgovore, vendar ne za razgovore med štirimi očmi, katerim ne bi prisostvovala druge države, češ da to ne bi bilo koristno za splošni evropski mir. Blum je tudi naglašal, da je treba ustaviti obojestrano tekmovanje. V Angliji je Blumov govor naletel na dober odmev, medtem ko v Nemčiji z njimi niso prav zadovoljni.

Pretekli teden je naslovil

predsednik Roosevelt na državljane Zedinjenih držav poslanico, v kateri izjavlja, da je trdno odločen nadaljevati svoje socialno delo.

Tega svojega smotra ne misli doseči s tem, da bi dal onim, ki imajo že vsega dovolj, še

več, marveč na ta način, da se dà onim, ki trpe pomanjkanje, toliko, da bodo mogli zadovoljno živeti. V največji gospodarski stiski, kar jih pomni zgodovina, je s primernimi ukrepi pripomogel, da so se prebrodile največje težave, največja socialna krivica pa bi bila, če bi ostalo pri sedanjem stanju. V deželi, kjer je vsega dovolj, ne sme biti siromaštva.

Po vesteh francoskih listov je bil v ponedeljek izvršen v Moskvi

atentat na Stalina

Njegov tajnik je oddal nanj dva strela, ki sta ga zadela v ramo. Stalina so takoj prepeljali v zdravilišče, kjer so ugotovili, da rane niso nevarne. Atentatorja so takoj prijeli in zasilili. Na podlagi njegovih izpovedi je ilo aretiranih baje kar 8000 ljudi. Zatrjujejo, da so odkrili velikopotezno zaroto, v katero so zapletene tudi vojaške osebnosti. Na španskih bojiščih se ni zgodilo kaj posebnega.

Pred Madridom je mir.

V zadnjem času so bili povečini le manjši letalski boji. Franco pa poroča, da so njegove čete v pokrajini Granade malo napredovale. Po vesti pariških listov je bil pretekli teden iz Münchena poslan oddelek nemškega vojaštva preko Italije v Španijo.

Gospodarstvo

Tedenski tržni pregled

GOVED IN SVINJE. Na kranskem sejmu so se za kg žive teže trgovali: voli I. po 5.25, voli II. po 4.75, voli III. po 4.50, telice I. po 5.25, telice II. po 4.75, telice III. po 4.50, krave I. po 4.50, krave II. po 4, krave III. po 3.75, teleta I. po 8, teleta II. po 7.50, špeharji po 9, pršutarji po 8 Din. Od zadnjega sejma so cene živine spet nekoliko popustile, le cene telet so se nekoliko dvignile.

KRM.A. Na mariborskem trgu se je pretekli teden prodajalo sladko seno po 46 Din za 100 kg. V Čakovcu je pa bilo sladko seno po 50, otava po 55, detelja po 58, slama za krmo po 25 in slama za steljo po 20 Din za 100 kg.

bo tudi ta surovi medved plesal, kakor bom jaz žvižgala!»

»Povedati mu moram, da si privolila v ženitev,« je hitro rekla mati, kakor bi se bila bala, da se Elvira ne bo premislila. »Hugo komaj čaka tvojega odgovora!«

Baronica je hitela ven, ne da bi bila čakala na odgovor in ne da bi bila opazila Elvirin bridki nasmeh.

★

Hugo je sedel za svojo pisalno mizo. Obleden je bil v jahalno obleko, kadil je smotko in vrtil v roki jahalni bič, ki je imel na koncu zlato glavico.

Na pisalni mizi poleg tintnika je ležalo nekaj listin. Pred grofom je stal mož, ki je bil zelo slabo oblečen. Temno kozjo brado je imel skrbno pristriženo. Mož se je vedel zelo ponižno in se mu je videlo, da se nahaja v slabem položaju.

Ze dobro uro se je Hugo pogajal s tem možem. Govorila sta zelo tiho.

Hugo je bil ves rdeč v obraz od razburjenja in jeze, mož v slabi obleki pa je bil miren.

»Vražji tič ste, Kolnik,« je dejal Hugo in udaril s palico po mizi. »Lopov in nepridiprav. Najbolje bi bilo, če bi vas tu pretepel, namesto da prijazno govorim z vami!«

Nagovorjeni mož se ni prav nič bal take pretnje, nasmehnil se je in se priklonil, rekoč:

»Vse moram še premisliti, gospod grof.«

»Kaj je treba še premisljati? Stavil sem vam ponudbo. Ali hočete, ali nečete?« je vprašal Hugo in nemirno zamahnil s palico po zraku.

Vrednost denarja

Na naših borzah smo dobili v devizah (s prišteto premijo):

1 nizozemski goldinar za 23.90 do 24.05 Din;

1 nemško mariko za 17.51 do 17.65 Din;

1 angleški funt sterling za 213.70 do 215.76 Din;

1 ameriški dolar za 43.28 do 43.61 Din;

100 francoskih frankov za 203.51 do 204.95 Din;

100 italijanskih lir za 228.70 do 231.78 Din;

100 češkoslovaških krou za 152.0 do 153.14 Din;

Vojna škoda se je trgovala po 383 do 385 Din, investicijsko posojilo pa po 87 Din. Avstrijski šilingi so bili v zasebnem kliringu po 8.05 Din, nemški klirinški čeki pa po 12.65 Din.

Sejmi

1. februarja: Vojnik, Jurkloster, Murska Sobotica, Ormož;

2. februarja: Spodnja Poljskava;

3. februarja: Krško, Loški potok, Lukovica, Gornja Radgona, Sv. Jurij ob Ščavnici, Žužemberk, Trbovlje;

4. februarja: Črnomelj, Št. Jernej na Dolenjskem;

5. februarja: Sv. Peter pod Sv. gorami;

6. februarja: Gornji grad (samo za blago).

Drobne vesti

== Zle posledice prepovedi izvoza svinjskih kož. Nedavno je bil prepovedan izvoz svinjskih kož v tujino. Vzrok te prepovedi ni bil obrazložen, zadel pa je prav občutno naše kmetstvo prebivalstvo. Dokler so se kože lahko izvažale, so jih plačevali trgovci kmetu po 10 Din kilogram. Ko pa je prišla prepoved izvoza, je cena nenadno padla, tako da se danes prodaja skoraj že ne izplača. Sirove svinjske kože kupujeta sedaj samo dve tvornici. Ker nimata nobene konkurence, lahko cene po mili volji znižujeta. Pri tem pa se je baje ugotovilo, kakor pišejo listi, da obe tvornici zdaj pridno izvažata sirove kože v Anglijo in Ameriko.

»Pet tisoč je premalo za to delo, gospod grof. Za manj kakor deset tisoč goldinarjev ne naredim tega.«

»Nesramnost!« se je ujezil Hugo. Vsak dan lahko najdem koga, ki mi naredi ce-neje.«

»Ze mogoče, toda vsakemu ne morete zapati!« je pripomnil Kolnik.

»Dam vam šest tisoč, Kolnik. To vsoto do-bite takoj, ko naredite listino. Tu imate pi-smo, po katerem ponaredite pisavo!«

Dal je možu nekaj papirjev, a Kolnik se ni premaknil, da bi jih bil vzel.

»Deset tisoč goldinarjev, gospod grof. Ni-ti vinarja manj!« je hladno dejal.

»Potem naj vas pa vrag vzame!« je jezno zakričal grof Hugo.

Kolnik je hladno zmajal z glavo in se obrnil proti vratom.

Z grofom Hugonom sta govorila o pisanju, s katerim sta hotela Hugo in Rochefort do-biti Evgenijino premoženje.

Hugo je bil preveč skop. Kolnik pa je stavil previsoke zahteve, zato je bilo nevar-no, da se ne bosta pogodila.

To je Hugo spoznal in je poklical moža nazaj. Ni se sicer nameraval ukloniti, ampak je hotel s kakšnim drugim sredstvom pridobi-ti Kolnika. Posebno ga je jezilo to, da se mu je upal upirati ta človek, ki je bil tako zelo odvisen od njega.

»Poslušajte mojo zadnjo besedo, Kolnik!« je dejal grof in se preteče postavil pred Kol-nika. »Ne gre mi za nekaj tisočakov, am-pak tako neumen tudi nisem, da bi si dal iztisniti tolikšno vsoto.

(Dalje)

Vsa bolelost njenega srca je še enkrat u-da-tila na dan. Vrgla se je na divan, zarila gla-vo med blazine in začela jokati.

S strahom jo je opazovala mati. A to ni trajalo dolgo. Kmalu je Elvira skočila kvišku in rekla:

»Naj pogine! Z mirnim, lahkim srcem bom gledala njegovo pogubo. Toda nad Ovet-ko se bom maščevala. Tudi ona ga ne bo nikoli dobila!«

Baronica je od vsega razumela samo to, da se je zveza med Elviro in Stankom čisto pretrgala in da bo hči zaradi tega rajši ravnala po materinih željah.

»Otrok, ubogi moj otrok, vedela sem, da te ni vreden,« je vzklila mati. »Naj bo nedolžen ali ne — zate ne mara. Nobene dolžnosti nimaš več do njega. Skoraj never-jetno je, da se tako sam spravlja v pogubo!«

»Mene to nič več ne briga. Zdaj sem se odločila,« je dejala Elvira, »da vzamem Hu-gona.«

Baronica ni mogla več zamajevati svojega veselja. Radostno je objela hčer, jokajoč od nenadnega veselja. Bila je toliko bolj vesela, ker ji zdaj ne bo treba povedati tiste strašne zgodbe. Srce se ji je olajšalo in pomirilo.

»Prav imaš, ljuba hči,« je dejala. »Zdaj boš srečna, ker te Hugo neizrečno ljubi in bo izpolnil vsako tvojo željo. Imela boš živ-ljenje, za katero bi te vsakdo lahko zavidal.«

»Ali misliš?« je dejala Elvira, ki ni bila čisto prepričana, da bo tako srečna.

»Da, svojega moža boš imela v oblasti in boš lahko storila z njim, kar boš hotela.«

»Mati, zdi se mi, da ne poznaš natanko Hugona. Moja sreča najbrž ne bo tako veli-ka, kakor si ti domišljuješ. Vendar upam, da

DOPISI

BOČNA. Pri nas se je vršil 10. t. m. občni zbor gasilnega društva. Na dnevnem redu so bile volitve upravnega in nadzornega odbora. Izvoljen je bil nov predsednik, odbor pa je ostal z malimi izjemami dosedanji. — Velike sitnosti imajo tukajšnji kmetje zaradi zaščite. Denarni zavodi zahtevajo od njih potrdila, da so res kmetje, a na občini ne gre vse tako lahko izpod rok, čeprav pomagajo tudi tukajšnja hranilnica. Saj menda za Bočno ni drugačna uredba kakor za druge kraje.

GORENJA VAS V POLJANSKI DOLINI (Smrt na kosa). Pred dnevi smo pokopali upokojenega pismonošo g. Franca Osredkarja, starega 66 let. Bolehal je že nekaj let. Pokojni je bil tukajšnji rojak in je prišel za pismonošo na našo pošto že pred vojno, ko je bila pošta še državna. Ko se je pa ta zamenjala s pogodbeno, je bil premeščen na Jesenice, da ni izgubil let v državni službi. Rajni je bil v prejšnjih časih požrtvovalen društveni delavec, zlasti pri naši gasilski četi. Pri gledaliških predstavah je bil želen igralec. Pozneje, ko se je ustanovil Sokol za Gorenjo vas—PoJane, je bil njegov dolgoletni prosvetar in sodelavec pri njegovih prireditvah. Na zadnji poti ga je spremljala velika množica ljudi. Gasilska četa mu je podarila lep venec, ki so ga pred krsto nosili sami gasilci. Prav tako so gasilci nosili krsto. Pevci so mu zapeli žalostinko, nato pa se je poslovil od pokojnika župan g. Fran Jelencan. Rajni, ki je bil skrben oče svoji družini, zapušča žalostno vdovo in šest otrok, izmed katerih sta še dve preskrbljena. Bodi mu ohranjen blag spomin!

GORJUSE V BOHINJU. V sredini naše vasi je vodnjak, iz katerega dobivajo v zimskem času vodo domala vsi vaščani. Oni večer je neka gospodinja ob svitu luči opazila na dnu vode psa. Zadeva se je hitro raznesla, in uro pozneje so se že zbrali vaščani, cela komisija, da bi vzeli mrho iz vode. S kavli in vilami so iskali po blatnem dnu in našli razbito zajemalko, okrašeno z vodnim mahom. Tisto, ki naj bi bilo mrhin rep, je bila umazai cunja. Vsi so se oddahnili zadovoljni, da mrhe ni bilo v vo-

di. Če zadevo premislimo, naš vodnjak sploh ni v redu, saj je bila s kavli skaljena voda podobna oni v obcestnem kanalu. Vaščanje žal ne morejo dosti napraviti, ker za ta vodnjak ni nikjer nobenega denarja. Potrebno bi bilo, da se za vodnjak zavzame Higijenski zavod v Ljubljani. To je njegova naloga v naši in tudi drugih gorskih vaseh. Vodnjak je zdaj v naravnost ogabnem stanju. Gospode, ki so nam vendar marsikaj obljubili, prosimo, da nam pomagajo dobiti zdrav in po pravilih zdravstva urejen vodnjak.

KRIŽEVCI PRI LJUTOMERU. Upravnik podružnice »Jutra« v Mariboru g. Reja Slavko je bil za svoje strelske zasluge odlikovan s kolajno. Strelci strelske družine v Križevcih pri Ljutomeru, ki so sodelovali z njim pri ustanovitvi naše strelske družine, mu iskreno čestitajo. — V visoki starosti 92 let je umrla v nedeljo 24. t. m. blaga gospa Terezija Šekova, mati narodnega poslanca Avgusta Lukačiča. Bila je splošno priljubljena in je imela vedno dobre roke za siromake. Naj počiva v miru, njenim sorodnikom pa naše iskreno sožalje!

MALA NEDELJA. V nedeljo 24. t. m. se je vršila v Sokolskem domu redna letna skupščina gasilske čete. Zbor je pokazal najlepšo složnost članstva. Glavna točka dnevnega reda so bile volitve. V novo upravo so bili izvoljeni soglasno po večini stari zaslužni in delavni odborniki z novim predsednikom Antonom Karbo na čelu. Sestava novega odbora nudi jamstvo za sporazumno in uspešno delo. Od 32 navzočih je glasovalo za to listo 31 članov. I pa se je vzdržal glasovanja. Za dosedanjega predsednika ni glasoval nihče. Z odobravanjem je članstvo sprejelo vest, da je občinska uprava določila za svojega zastopnika pri gasilski četi Senčarja Slavka. Iz poročil je razvidno lepo sodelovanje med sokolsko in gasilsko četo. Tako je v preteklem letu sokolska četa s posebno prireditvijo nudila gasilski četi čez 1000 Din čistega dohodka. Vsem navzočim je bilo izredno všeč, s kakšno skrbnostjo je sokolska četa onemila in pripravila svoj dom za to gasilsko skupščino. Na zaključku je skupščina soglasno izvolila zaslužnega gasilskega veterana g. Josipa Turka za prvega častnega člana te čete. Četi želimo v nadaljnjem poslovanju mnogo uspehov!

PTUJ. Peta redna seja širšega odbora pododbora Zveze kmetijskih fantov in deklet za ptujsko okrožje bo v nedeljo 31. t. m. ob pol 14. v spodnji dvorani Narodnega doma v Ptuj. Poleg tekočih zadev se bo obravnavala tudi prireditev dekliškega tečaja, zato naj pridejo vse načelnice ženskih odsekov ali pošljejo svoje namestnice.

RADOVLJICA (Smrt na kosa). V nedeljo je umrl g. Jože Tepina, postajni mojster in starosta slovenskih železničarjev v starosti 87 let, po rodu iz Strazišča nad Kranjem. Bil je 22 let predstojnik postaje v Radovljici, kjer se je po upokojitvi tudi stalno naselil. Pred nekaj dnevi mu je umrla žena, s katero je preživel 61 let v srečnem zakonu. Njene smrti dobri sarmečnik ni mogel preboleti in ji je v enem tednu sledil. Imela sta 11 otrok, od katerih žive še štirje, dva sina in dve hčerki, vsi v dobrih življenjskih položajih. Bil je mož poštenjak in splošno priljubljen. Bodi mu lahka domača zemlja.

SV. BOLFENK PRI SREDISCU. Na pustno nedeljo 7. februarja priredi tukajšnje izobraževalno društvo »Lipa« ob 15 v šoli veseloigro po češkem izvoru »Stari grchi«, ki bo nudila gledalcem obilo zdravega razvedrila. Nastopil bo tudi pevski zbor z nekaj izbranimi točkami. Če želite prijetno preživeti popoldne, pohitite ta dan k Sv. Bolfenku! Prijazno vabljeni!

SV. BOLFENK PRI SREDISCU. Društvo kmetijskih fantov in deklet priredi v nedeljo 14. februarja ob pol 15 v šoli predavanje o črticah iz domače zgodovine, ki ga bo imel g. Robert Košar. Vstop prost vsakomur. Ker bo predavanje izredno zanimivo za mlade in stare, vsi prav vljudno vabljeni, da se seznanim z zgodovino domačega kraja!

SV. MIKLAVŽ PRI ORMOŽU (Smrt na kosa). V sredo 20. t. m. je po krajši bolezi umrl kmet Martin Puklavc v 75 letu starosti. Bil je značajan in miren človek, ki je vse sile posvetil svojemu lepo urejenemu posestvu, na katerem je gojil izredno lepe konje, zaradi katerih je bil znan v širši okolici. Kako je bil blagi pokojnik priljubljen, je pričala lepa udeležba na njegovem pogrebu. Naj mu bo lahka domača gruda, žalostno ženi pa naše iskreno sožalje!

STRIGOVA. V kratkem se bo za občino Strigova osnovalo poverjenišvo Vodnikove družbe. Člani Vodnikove družbe plačujejo

Žrtvu razsipne žene

Volavšek je strmel v številke in črke kakor človek, ki gleda čuden pojav, katerega si ne more takoj razložiti. Potem je odložil papirnat trak, podprl glavo z roko in začel premišljati.

»Čudno,« je rekel sam pri sebi in nato še večkrat ponovil to besedo, med tem ko je izrazil njegovega obraza postajal čedalje bolj napet in resnejši. Zdajci se je vzdignil raz stol.

»Da, zanesljivo vem, da sta bila še oba papirnata traka na povezkih bankovcev, ko sem te oddal Gorniku... No, bomo videli...«

Vtaknil je papirnat trak v žep in pohitel kot od nevidnih zasledovalcev preganjan gor v svoje stanovanje.

»Ali je gospodična Praznikova doma?« je vprašal služkinjo. Ko je ta vprašanje potrdila, je naročil, naj družabnica takoj pride k njemu.

»Ali ste vi to pisali, gospodična?« jo je vprašal, ko je prišla. Bil je tako razburjen, da tega svojega stanja ni mogel skriti. Majda je bežno pogledala papirnat trak in prikimala.

»Da, gospod Volavšek, in sicer po narekovanju vaše gospe soproge.«

»Kje pa ste vzeli papirnat trak, na katerega ste pisali?«

»Iz košare za papir. Ni bilo nič drugega pri roki, a milostljivi gospe se je mudilo.«

»Iz katere košare za papir, gospodična? Prosim vas, da svoj odgovor dobro premislite, ker so lahko velikega pomena.«

»Vem, kaj govorim, gospod Volavšek. Ko je prišel nameščenelec z vašim naročilom glede naslovov trdk za ženske potrebščine, sem bila z gospo baš v njeni sobi, ker je ogledalo v tej sobi boljše kakor ono v sobi za oblačenje. Tisto pismo je prinesla v sobo služkinja in gospa me je prosila, naj narišem nekaj naslovov, ki jih bo povedala. Ko sem zaman iskala primeren list papirja, mi je milostljiva rekla naj vzamem košček papirja iz košarice, stoječe zraven pisalne mize. Tako sem tudi storila in vzela tisti papirnat trak iz košare.«

»Ali ste pogledali drugo stran tega traka?«

»Samo bežno. Številke so menda napisane na drugi strani, kaj ne?«

»Da, Ali ste videli morda še en tak papirnat trak v košarici?«

»Tega se ne spominjam, gospod Volavšek.«

»Dobro, gospodična. Hvala vam! Prosim pa vas, da nocoj ostanete doma. Lahko se zgodi, da vas bom še to in ono vprašal.«

Se nikdar prej ni Majda videla svojega gospodarja tako čudno vznemirjenega, niti takrat ne, ko je bila odkrita tatvina. Toda ni se ga upala vprašati po vzroku, zato se je skromno umaknila. Gospod Volavšek je šel v sobo svoje žene in se za seboj zaklenil. Nato se je sklonil nad lično papirno košaro poleg dragocene pisalne mize in začel brskati po odvrženem papirju. Vsak košček papirja je natančno pregledal. Našel je v košari račune, vabila in opominska pisma, teza pa, kar je iskal, ni mogel najti.

Zadihal je globoko, toda mračni izraz ni hotel izginiti z njegovega obraza.

»Papirnat trak je pač le po naključju prišel semkaj,« si je rekel v pomirjenje prav glasno, »vendar pa moram to zadevo pojasniti — moram, sicer bom ob pamet.«

Poizkusil je odpreti predale pisalne mize, a bili so vsi zaklenjeni. Če bi hotel dognati, kaj je v njih, bi jih moral s silo vlomiti. K temu se zaenkrat še ni mogel odločiti. Ko je nekaj časa nemirno stopal po razkošni sobi sem in tja, mu je zdaj padlo nekaj na um in šel je v spalnico.

Pritisk na gumb hišne zvonilne naprave je priklical služkinjo.

»Zdi se mi, da pri alarmnem aparatu ni nekaj v redu,« je dejal Volavšek. »Vstopite in izstojite nekajkrat skozi vrata. Spustil bom v napravo električni tok da bom videl, ali bo zvonilo.«

Služkinja je sledila ukazu, a nič se ni oglasilo. V spalnici ni bilo slišati nikakovega glasu. Z lučjo v rokah je začel Volavšek preiskovati električno napeljavo in ko je pri pregledovanju prišel tik do vhodnih vrat, je odkril vzrok motnje. Na prostoru, kjer oba bakreni žici nista bili več pokriti s tapeto, sta bili ne samo žici gladko prerežani, temveč so bili tudi konci nekoliko narazen utravljeni, kar je kazalo, da je bil krivec v skrbah, da s samim prerezom žic še ni ugonobil napeljave.

Volavšek se je prijel za čelo, kakor bi bil hotel spraviti svoje divje se križajoče misli v pravi tir, potem pa je poklical drugo za drugo svoji služkinji ter zahteval od njih pojasnila. Toda obe sta stali z neponarejenim začudenjem pred njim in nobena izmed njih ni mogla izreči niti domneve o osebi,

po 20 Din in prejmejo za ta denar štiri lepe knjige, med katerimi je koledar, ki pri naša mnogo lepega in zanimivega. Knjige se bodo dobivale tudi v Razkrižju in Šafarskem. — V nedeljo je bil občni zbor čebelarstva v Štrigovi. Poročilo o ajdovih pasiških je podal šolski upravitelj g. Belec Janko, ki je prevzel tudi predsedništvo podružnice. V odboru so marljivi čebelarji gg. Zuman Josip, Knehtl in Novak. Občni zbor je sklenil dvigniti tukajšnje čebelarstvo s predavanji k naprednemu čebelarstvu, saj so v okolici sami košarji.

Domače novosti

* **Razpisane občinske volitve.** Službeni list banske uprave objavlja odloke, s katerimi se za nedeljo 28. februarja razpisujejo občinske volitve v osmih občinah dravske banovine. Volile bodo občine Metlika-okolica in Semič v črnomeljsem srezu, Golnik in Križe v kranjskem, Hajdina v ptujskem, Motnik v kamniškem, Trebelno v krškem srezu in Zibika v šmarnskem srezu. Volitve v Zibiki in Trebelnem so razpisane, ker je upravno sodišče v Celju razveljavilo oktobrske volitve za ti občini. Trg Motnik bo volil, ker je dosedanjemu občinskemu odboru potekla poslovna doba, ostale občine pa zaradi izvršenih prekomasacij.

* **Papeževa bolezen.** Sv. oče je sprejel v torek beograjskega nadškofa dr. Ujčića. Audienca je trajala pol ure. Zdravstveno stanje papeža je bilo v torek precej boljše.

* **Tujskoprometni tečaj za Dolenjsko v Novem mestu.** V svrhu neposrednega pospeševanja tujškega prometa priredi banska uprava s sodelovanjem Olepševalnega in tujskoprometnega društva v ponedeljek 15. februarja celodnevni tujskoprometni tečaj za Dolenjsko v Novem mestu. Določena so tale predavanja: o tujskoprometni propagandi vobče in posebej za Dolenjsko; o planinstvu in zimskem sportu s posebnim ozirom na Gorjance; o najvažnejših pogojih za pospeševanje tujškega prometa; o potrebi, možnostih in praktičnih načinih polepšanja in ureditve zunanega lica, stanovanj, tujskoprometnih postojank in krajev; o postrežbi gosta v teoriji in praksi. Del predavanj bo

spojenih s predvajanjem poučnih filmov o nosno skioptičnih slik. Udeležba tečaja bo čisto brezplačna. Tečaj se začne točno od 9. dopoldne in bo trajal ves dan. K tečaju naj se takoj prijavijo na naslov Olepševalnega in tujskoprometnega društva v Novem mestu vsi zainteresirani v čim večjem številu posebno pa: lastniki hotelov, kavarn, gostišč, gostilničarji, natakariji, natakarike, hotelsko osebje, sobarice, nadalje zasebniki, ki oddajajo tujske sobe, obrtniki, avtobusni podjetniki in izvoščiki. Posebno pa naj se na ta važen tečaj za povzdigo Dolenjske prijavijo občinski odborniki, učitelji, funkcionarji in člani tujskoprometnih in olepševalnih društev, sadjarskih in vrtnarskih društev, prosvetnih organizacij, planinskih in turističnih društev in klubov. Samo ob sebi je umevno, da imajo pristop tudi zanimanci iz kmetijskih in drugih slojev. Vsak, ki prijavi udeležbo na tečaju, naj sporoči na gori označen naslov ime, priimek, poklic in bivališče.

* **Velika naročila lokomotiv in vagonov na Madžarskem.** Naša država je naročila v zvezi s klirinškimi terjatvami pri madžarskih tvornicah 80 lokomotiv in 60 potniških vagonov. Med novimi lokomotivami bo tudi nekaj aerodinamičnih, ki bodo vozile med Zagrebom in Beogradom in Beogradom in Skopljem. Naročenih je pa tudi nekaj brzih aerodinamičnih malih kompozicij, ki bodo vzdrževale ekspresni potniški promet na progi Beograd—Sarajevo in Sarajevo—Dubrovnik. Vožnja od Beograda do Dubrovnika se bo skrajšala tako za dobro polovico.

* **O gradnji ceste Ljubljana—Sušak.** Po nedavni seji ministrskega sveta je gradbeni minister dr. Marko Kožulj izjavil novinarjem, da dela z vsemi silami na to, da bi se čimprej začela graditi velika moderna cesta Ljubljana—Sušak. Načrti so že gotovi, ni pa še določeno kakšno gradivo bodo rabili na tej cesti. Minister je izjavil dalje, da bo s svoje strani storil vse, da bo poiskal potreben kredit.

* **Zaradi premajhne vode ustavljeno delo.** Obrati Kranjske industrijske družbe so dobili žalostno sliko. Struga Save je skoro prazna. Turbine, ki pogonjajo električne centrale, so nezmogljive za reden obrat. Zaradi tega je na šestdnevni in večdnevni dopust odšlo do 200 delavcev.

ki je pokvarila napeljavo. Poklical je spet Majda in ji zastavil vprašanje, na katero od služkinj ni dobil pojasnila.

»Zici sta bili prerežani z ostrim in močnim orodjem, morda s kleščami,« je rekel, »in to se je zgodilo šele v zadnjih desetih dneh, ker sem napravil pred desetimi dnevi preizkusil in je bila še v redu.«

Ko je Volavšek izrekel domnevo, da sta bili žici prerežani s kleščami, je Majda postala pozorna in je nehoti naglo dvignila glavo. Ko jo je gospodar pogledal, kakor bi bil zdaj pričakoval od nje pojasnila, je spet povsila oči kakor v zadregi.

»Tudi jaz vam ne morem dati nobenega pojasnila,« je rekla. »Ne vem, kdo je zakril poškodbo.«

Volavšek je začutil, da mu je Majda s tem izmikajočim se odgovorom hotela nekaj prikriti, saj je bil prej vendar čisto natančno videl, kako ga je bila mladenka pozorno pogledala. Poslal je služkinjo proč. Ko sta bila sama, ji je rekel zelo ljubeznivo: »Ničesar mi ne smete zamolčati, draga gospodična. Povedati mi morate vse, kar veste, četudi se vam zdi kakšna reč morda nepomembna. Odkril sem nekaj, kar je menda v tesni zvezi s tatvino 40.000 dinarjev. Morda je vse le čisto naključje, toda nikakor ni nemogoče, da sem res našel pravo sled, ki bo dovedla do rešitve po nedolžnem zaprtju. Zato bodite odkritosrčni nasproti meni, za kar vas prosim iz vsega srca. Tudi vaša želja je, da zasveti solnčni žarek v vso to temo.«

»V resnici ne vem ničesar, gospod Volavšek. Res sem sicer nekega večera naletela pri vhodnih vratih na milostljivo gospo, ko

je imela klešče v rokah, vendar bi bilo nesmiselno sumničiti gospo...«

Trgovec se je naglo obrnil, da Majda ne bi mogla videti na njegovem obrazu, kakšen je bil učinek njenih besed nanj. Čulo se je samo kot nerazložno mrmranje, ko jo je prekinil: »Ali se morda spominjate, kdaj je to bilo?«

»Da! Bilo je tisti večer, ko ste izročili Dušanu Gorniku 40.000 dinarjev.«

»Ali veste to čisto zanesljivo? Če se prav spominjam, sem bil tistega večera ves čas v družbi z ženo.«

»Bilo je po večerji. Čisto natančno vem, da se ne motim.«

»Dobro, dobro, menda imate prav. Zdaj mi pa povejte še nekaj, čisto zaupljivo seveda! Ali ste morda opažali, da je moja žena v zadnjih dneh izdajala večje zneske? Ali se vam morda ni zdelo čudno, da je imela toliko denarja?«

Z veliko odločnostjo je Majda odkimala.

»Na ta vprašanja vam ne more nihče drugi odgovoriti kakor vaša soproga. Zakaj želite izvedeti od mene, kar vam bo milostljiva gotovo sama rade volje povedala?«

»Prav, prav, ne bom dalje silil v vas, saj je vsega spoštovanja vredna obzirnost, ki govori iz teh vaših besed. Zdaj pa še nekaj drugega. Vaš poizkus, najti pojasnilo za Gornikove dolgove, se menda ni posrečil, kaj?«

Majda je žalostno odkimala. »Nikakega odgovora nisem na svoje pismo prejela od Dušanovega brata,« je rekla. Moja domneva je bila vendarle zmotna.«

»Njegovemu bratu ste pisali? Doslej še

* **Banatsko vino v Ormožu.** Med vinogradniki v okolici Ormoža je nastalo veliko razburjenje zaradi večje količine banatskega vina, ki je prispelo tjakaj. Razburjenje je tem večje, ker se je nedavno vršil v Ormožu velik vinski sejem, ki je zelo dobro uspel. Ni razumljivo, zakaj kupujejo banatsko vino prav v času, ko se naši vinogradniki borijo za trg.

* **Ker je skrivaj šel v Jugoslavijo,** je bil po poročilih tržaških listov od goriškega sodišča obsojen Venceslav Pavšič, doma iz Šempasa, na strogi trimesečni zapor in na denarno globo 2000 lir. Sodnik je strogost kazni utemeljil s tem, da je treba takšne prestopke, ki postajajo čedalje bolj pogosti, preprečiti s strogi kaznimi.

* **Vsa vojaška pojasnila v katerikoli zadevi** dobite za malenkostno plačilo pri Peru Francu, kapetanu v pokoju, Ljubljana, Maistrova ulica 14. Za odgovor je priložiti kolek ali znamko za 6 Din.

* **Smrt starega rudarja.** Te dni so ob veliki udeležbi pokopali v Zagorju menda najstarejšega rudarja 87-letnega Franca Krauskopfa. Dolgih 53 let je delal v rudnikih, najdalj v zagorskem. Kot upokojenec je za vse svoje delo prejemal celih šest dinarjev mesečne pokojnine, od Pokojninskega društva pa 150 dinarjev. Pokojnik je bil zaradi vedrega značaja splošno priljubljen. Naj v miru počiva, preostalih pa naše toplo sožalje!

* **Smrt kočevskega krošnjarja v tujini.** Lani na zimo je šel z ostalimi kočevskimi krošnjarji v Nemčijo tudi posestnik Petschauer iz Šalke vasi. Krošnjarjenje mu je šlo uspešno izpod rok. Pa si je zaželel nedavno nekaj dni odmora med svojo v Jugoslaviji, katerim je prinesel že nekaj zaslužka. Želja za zaslužkom mu ni dala, da bi predolgo ostal doma, toda ta pot je bila zanj usodna. Kmalu, ko je v Münchenu zapustil vlak, ga je na nekem prelazu dohitela smrt. Hotel je prekoračiti cesto, pri tem pa je po nepredvidnosti prišel pod kolesa. Po kratkih trenutkih je izdihnil v Nemčiji, kamor je prišel z novoletnega odmora samo umret. Boji mu blag spomin!

* **Dopisnica, ki je potovala 20 let.** Po letih je prispela v Vojvodino zanimiva dopisnica. Subotički trgovec Tadelburg, ki je živel pred vojno v Vukovaru, je odšel leta 1915. na rusko bojišče, kamor so poslali za njim dopis-

nisem slišal, da ima Gornik tudi brata. Kakšen človek je to in kje živi?«

»V Avstriji kot zasebni uradnik. Če se je Dušan sploh izpovedal kakšni živi Duši o kakšni zaupni reči, je to storil le svojemu bratu, zakaj vem, da ga ima zelo rad.«

»In temu možu se ni niti zljubi odgovoriti vam, čeprav gre za usodo njegovega brata? Zdi se mi, da je to zelo slabo znamenje za vašega prijatelja.«

»Sama več ne vem, kaj naj o vsem tem verjamem. Prav tako se mi zdi, kakor bi ga ves svet zapustil, kakor bi se vsi zakleli proti njemu, da ga uničijo.«

»O Gornikovi nedolžnosti ste še zmerom tako prepričani, kakor ste bili doslej?«

»V njegovo nedolžnost verjamem tako trdno kakor v svojo lastno.«

»Vaše trdno prepričanje ne bo omajano niti v primeru, da Gornika obsodijo?«

»To se razume. Kaj ne, gospod Volavšek, da ga ne morejo brez pravih dokazov obsoditi? Take krivice vendar ne morejo prizade ti nedolžnemu človeku.«

Hinko Volavšek je z obema rokama prijel za stol, kakor bi iskal nekako oporo, in ne da bi bil pogledal mlado družabnico, izpregovoril s čudno temnim glasom: »Kakor vam, vam že zdaj lahko obljubim, da Gornik ne bo obsojen, draga gospodična Majda. Kolikor je od mene odvisno, bom storil vse, da to preprečim, četudi me bo to morda stalo mojo čast in moj življenjski mir.«

Mignil ji je z roko, naj odide, in je še izrazil ponovni nemi ukaz, ko je spričo osuplosti nad tem zagreznimi besedami še okleva. Preden je Majda vrata za seboj zaprla,

nico iz Lienza, ki ga pa ni našla. Zdaj je prišla dopisnica v Subotico in Tadelburg jo je dobil po 20 letih nazaj. Dopisnica je dobro ohranjena in ima samo dva poštna žiga. Prvi je bil pritisnjen 17. januarja l. 1915. drugi pa 17. decembra l. 1936.

* **Dve smrtni nesreči v Celju.** Ko se je peljal 36-letni posestnik Vinko Štorman iz Kaple pri St. Juriju ob Taboru v nedeljo s kolesom po državni cesti v Medlogu pri Celju je privozil po cesti neznan italijanski avtomobil. Štorman se je hotel izogniti avtomobilu, v tem pa ga je avtomobil podrl na tla in povozil. Neznani avtomobilist se ni zmenil za ponesrečenca in se je hitro odpeljal dalje. Štormana so pozneje z reševalnim avtomobilom prepeljali v bolnišnico, odtod pa domov, kjer je umrl. V noči na 18. t. m. se je ponesrečil 43-letni, pri trgovcu g. Hönnigmannu v Prešernovi ulici uslužbeni trgovski sluga Anton Jošt. V temi je padel b'izu svoje sobe po stopnicah in si močno pretresel možgane. Prepeljali so ga v bolnišnico, kjer se je pridružila še pljučnica, da je umrl.

* **Neznana utopljenka.** Pri Sv. Petru v Savinjski dolini so našli v tako zvanem savinjskem kanalu truplo neznane ženske. Neznanka je stara kakih 40 do 50 let. Pri njej so našli nekaj dinarjev in železniško vozovnico Grobelno—Celje. Imela je zlate uhane, na nogah precej dobre snežke in je bila oblečena v boljše ob'eko. Na glavi je imela ruto, ki je bila zavezana na primorski način. Pokopana je bila pri Sv. Petru. Imena utopljenke do zdaj še niso mogli ugotoviti.

* **Črna kava povzročila smrt.** V Orlic pri Ribnici na Pohorju je 15 mesecev stari Ignac, sinček posestnice Julijane Krajncve, pograbil za lonček vrele črne kave na štedilniku in se počil. Ubogi otrok je trpel nekaj ur hude bolečine, dokler ga ni rešila smrt.

* **Najprej se je napil, potem pa obesil.** Te dni se je obesil v Čačkovcu 26letni uradnik tvedke »Tivar« Dragotin Pintač. Kmalu nato se je obesil istotam tudi 23-let stari Stjepan Nemet v čudnih okoliščinah. Ves dan je popival v krčmi. Po večini je pil žganje, popodne pa brizgance. Še zvečer je sedel v krčmi, odkoder je šel proti polnoči precej natreskan domov. Doma pa se je iz bozve kakkega vzroka obesil v sobi, kjer je spalo njegovo štiri mesece staro dete.

* **Zadušil se je v dimu.** V Novi vasi pri Radovljici je 67letni preužitkar Andrej Mušan, po domače Vrtinar, prišel v nedeljo ponoči židane volje domov. Zakuril je v gašperček ter zadremal. Nesreča je hotela, da so se med tem, ko je mož trdno spal, vnela drva in suhljad okrog pečice, nato pa še tla sama. V sobi nastali ogenj bi bil gotovo upepelil hišo, če ne bi bilo vse tesno zaprto, zaradi česar se ogenj ni mogel razviti. Bilo pa je v sobi le toliko dima, da se je v njem Mušan zadušil. Zjutraj so ga našli sedečega na kovačgu.

* **V krsti je oživela.** V Iloku je živel 64-letna beračica Anka Petrovičeva. Oni dan je zbolela in nekega jutra so jo našli sosedje navidezno mrtvo. Obvestili so občino, ki je odredila, da so položili njeno truplo v krsto. V splošno presenečenje je pa beračica med polaganjem v krsto odprla oči in povedala, da je še živa. Dvignili so jo iz krste, toda še istega dne je resnično umrla, izčrpana od lakote, mraza in strahu, ko je opazila, da leži v krsti.

* **Gobavost v Julijski krajini.** Zdravstvena ob'asiva so v zadnjih mesecih ugotovila že tri primere gobavosti. Ta strašna bolezen se je pojavila v Vipavi, v Komnu in v Barkovljah. Gre za tri slovenske vojake, ki so se vrnili iz Abesinije in so bolezen prinesli s seboj. Oblastva so ukazala, da je treba vse hiše, kjer so bolniki stanovali, s pohaštvom vred zažgati. To se je tudi zgodilo. Ostali prebivalci so bili prepeljani v taborišča za gobave v notranjosti Italije, kjer jih zdaj zdravniki pregledujejo.

* **Prepoznan mrtvec.** Ob cesti v Oseku v Slovenskih goricah so našli te dni mrtvega nekega starčka. Zdaj so ugotovili, da gre za 69letnega delavca Franca Habjaniča iz Podlehnik v ptuškem srezu. Habjanič je najbrže na potu utrujen obležal in nato zmrznil.

* **Vlak je odrezal obupanki glavo.** 29letna, v radiotermalnem kopališču v Laškem uslužbena maserka Marija Pelcova si je te dni zjutraj ob železniški progi sezula čevlje in se poglala tik pred vlakom na progo. Ko'esa so nesrečnici odrezala glavo in razmesčila trup. Sodiijo, da je nesrečnica izvršila samomor zaradi nesrečne ljubezni. Pokojnica je bila po rodu iz Ljubljane, hči pokojnega maserja pri »Sloncu«.

* **Z bolniške postelje je pobegnila v smrt.** Pri Sv. Andražu v Halozah je zbolela posestnica Neža Emeršičeva za pljučnico. Imela je visoko vročino. Domačini so ji stregli, toda pripetilo se je, da je za nekaj trenutkov ostala sama v sobi. Tedaj je Emeršičeva skočila s postelje in skozi vrata pobegnila v gozd. Bila je temna noč, da jo domačini kljub vestnemu iskanju niso mogli najti. Naslednje jutro so nesrečnico našli. Slonela je ob nekem drevesu mrtva. Ugotovili so, da je zmrznila.

* **Smrtna nesreča pri ribolovu.** Pri ribolovu na Dravi pri Zavrču se je dogodila huda nesreča. Žrtev je bil 43 let stari Zavac iz Zavrča. Pri sekanju leda mu je spodrsnilo in je padel z drogom, ki ga je nosil na ramah, na led tako nesrečno, da si je prebil lobanjo in je nekaj trenutkov zatem izdihnil.

* **Zaradi poškodb umrl.** V mariborski bolnišnici je umrl 46letni lovski čuvaj Anton Lampret od Sv. Lovrenca na Pohorju. Pred dnevi se je podrl nanj drevo in mu zmečkalo prni koš. Poškodbe so bile tako nevarne, da mu zdravniki v bolnišnici niso mogli rešiti življenja.

* **Glavo mu je odtrgalo.** Strelski mojster v mežiškem rudniku Rudolf Obrezar, star 49 let, oženjen in bivač v Podpeči je služil pri rudniku že polnih 28 let. Nedavno je ponoči s tovarišem razstreljeval v helenskem revirju. Ko je položil dinamit in sprožil vžigalnik, se je hitro spustil po lestvi navzdol, da se spravi na varno. Toda po nesrečnem naključju se je obesil na klin, ki ga je zadržal nekoliko trenutkov, tako da ni mogel pravočasno iz nevarnega območja. Eksplozija je bila tako huda, da ga je vrgla z leve na tla in mu glavo popolnoma odtrgala od telesa. Bodi žrtvi dela blag spomin. Žalujoci družini pa iskreno sožalje!

* **Smrten skok s strehe štirinadstropnice.** V noči na ponedeljek je prišlo pred novim poslopjem, ki ga gradi znani hotelir Miklič poleg svojega dosedanjega hotela pri ljubljanskem glavnem kolodvoru, do tragičnega dogodka. Malo pred polnočjo se je pogljal z vrha štirinadstropne še ne dograjene hiše mehanik Gale Rudolf iz Most. S strahovitim padcem je priletel na ograjo pred hišo in obležal sveda na mestu mrtev. Pokojnik je bil miren človek, star šele 26 let. Vendar pa je imel to slabost, da se je od časa do časa

je še videla, kako se je Volavšek ves stal vrgel na stol in si z obema rokama zakril obraz.

5.

Proti polnoči se je vrnila gospa Irma z večerne zabave, kamor je bila morala iti po svojo ena izmed služkinj. Videlo se ji je, da se je bila odlično zabavala, zakaj njena lica so še zmocrom žarela, ko je stopila v stanovanje in njene lepe oči so se blestele v veselim spominu na prijetne ure.

Hotela je iti naravnost v sobo za oblačenje, toda ko je stopila z lahnim korakom na hodnik, je Hinko Volavšek odprl vrata svoje delovne sobe in rekel z glasom, katerega čudni zvok je povzročil, da je mlada žena pozorno prisluhnila:

»Prosim te, da prideš k meni. Moram s teboj govoriti.«

Irma je za trenutek oklevala, kakor bi je ne bilo volja, ustreči prošnji, izrečeni s tako odločnimi besedami, potem pa je pustila, da ji je dragoceni plašč zdrsnil z ram in je stopila čez prag.

»Ali je res tako nujno?« je vprašala na svoj hladni, prevzeten način, ki je bil njenemu možu tako zelo odvraten. »Utrujena sem in bi zdaj šla rajši spat.«

Doslej je mislila, da ji hoče Volavšek očitati, ker je brez njega šla na večerno prireditve. Zdaj pa, ko ga je videla v polni luči razsvetljene sobe pred seboj, je takoj spoznala, da gre za nekaj čisto drugega, resnejšega.

Brez besed je Volavšek stopil na hodnik in pobral plašč, ki ga je Irma malomarno pustila pasti na tla.

»Kdaj si ta plašč kupila?« je vprašal. »Odkod si dobila denar, da si ga plačala?«

Irma je olajšano zadihala in tisti zaničljivi smešek, ki je Volavška že pogosto spravljaj v obup, se je pojavil na njenem obrazu.

»Ali je to tisto, kar te tako razburja, dragi prijatelj? Le pomiri se! Plašč, ki sem si ga nujno morala nabaviti, bom plačala od svojih prihrankov.«

Volavšek je dragoceno oblačilo odložil in stopil za korak bliže k nji. »Nikar se tako nesramno ne sme!« je zagrmel nad njo. »Nič se ne izgovarjaj. Ne stoji več pred teboj lahkoverni slabič, kakršen sem bil nasproti tebi doslej, temveč tvoj sodnik! Ali me razumeš?«

Mlada žena je ošabno odgovorila: »Če ti je prav, bi rajši to zabavo nadaljevala jutri, ko boš spet trezen.«

Po teh besedah se je hotela obrniti in oditi, toda Hinko Volavšek jo je krepko prijel za roko in jo prisilil, da je ostala.

»Ne premakni se s prostora! Se enkrat te vprašam, odkod si dobila denar.«

»Ah, ta ženska je torej vse izblebetala. Najbrž je bila tvoja vohunka že takrat, ko si me prisilila, da sem jo vzela za družabnico.«

»Prav nihče mi ni ničesar povedal, ti sama si se izdala.«

»S temle plaščem?« se je smejala. »No, in kaj potem? Zani sem si prihranila nekaj denarja od gospodinjstva. Ali je to zločin?«

»Nesramna ženska!« je rekel Volavšek zaničljivo. »Zaman si privojavaš, da bi me spet z lažmi speljala na led. Že tri ure vem vse.«

Čeprav so njegove besede povzročile v njej prepadenje, se je vendar moistrosko premovala, da ni pokazala svojega strahu. Njen

smeš ni bil nič več ošaben in malomaren in na dnu njenih oči se je pojavilo čudno svetlikanje. Njen glas pa je bil čisto miren, ko je odgovorila:

»Ti mi zastavljaš same uganke, zato te prosim, da mi nekoliko natančneje razložiš, kaj želiš od mene.«

Volavšek se je nagnil čisto k njej in Irma je nehote zdrznila pred njegovim pogledom.

»Okradla si me. Čisto navadna tatrica si! Ali ti je to zadosti razumljivo?«

Irma ni zakričala in niti vztrepetala. Gledala ga je in pred njegovim strogim pogledom ni povesila oči niti za trenutek.

»Ti si ob pamet, če nisi pijan! Pusti me, da odidem, sicer pokličem služkinjo na pomoč.«

»Samo pokliči ju, če ti je prav, da bi bili za priči tvoje sramote! Sicer pa nič ne de, če že danes izvesta to, kar bo jutri vedel ves svet — da si namreč zločinka!«

»Ne rabi še enkrat te besede!« je Irma vzplamlata. »Celo od blazneža se ne bi dala tako žaliti.«

»Kaj govoriš o blaznežu? Po vsem tem si še tako predrzna, da me žališ. Moram ti torej dokazati, da je vse tvoje tajeenje zaman. Odgovori mi vendar na vprašanje, ki sem ti ga zastavil.«

»Nikar se ne trudi!« ga je orekinila mrzlo. »Na prav nobeno vprašanje ti ne bom odgovorila, ker je to poniževalno za mene.«

Izraz užaljenega ponosa v njenem obrazu je za trenutek skoro omaial Volavškovo prepričanje. Tedaj pa je preskočil njegov pogled na usodni pamirni trak in na kozareček, ki je stal poleg ljetka na njegovih pisalni mizi, in njegova kratka negotovost ga je spet minila. (Dalje.)

sa rad udajal pijači. Kadar je bil vinjen, je bil duševno precej zmeden. Zapušča ženo in enega otroka.

* **Smrtna nesreča.** Pred dnevi je spravljal iz svojega gozda hode posestnik Šabkar iz Češče vasi. Z njim je bil tudi 12letni Mesojedec. Ko je konj privlekel hlobo blizu klanca, se je naenkrat obrnil in podrl Mesojedca. Hlobo se je zvalil dečku na prsa in mu zdrobil prsni koš. Deček je kmalu izdihnil.

* **Okrog 80.000 je utajila.** Te dni bi se morala vršiti v Ljubljani obravnava proti 30 let stari Angeli Bevcovi, ženi dentista, katero je državno tožilstvo obtožilo utaje velike vsote okoli 80.000 Din. Razprava pa je bila na sporazumni predlog oškodovanca ljubljanskega advokata in župana dr. Juraja Adlešiča in obtoženke preložena na nedoločen čas, ker se vrše med njima pogajanja za poravnavo škode.

* **Nevaren ropar za zapahi.** Te dni se je okoli St. Lamberta potikal velik neznanec. Prišel je tudi v Resnikovo gostilno, kjer je izvedel, da je šla gospodinja v Litijo in da se popoldne spet vrne. Neznanec se je napotil nato proti Mošeniku in na nekem samotnem kraju srečal Resnikovo. Potegnil je iz žepa nož in zaklical: »Denar sem, če ne bo smrt!«. Neznanec jo je nato sunil z nožem za vrat, jo podrl na tla in izginil s plenom v gozd. O napadu takoj obveščeni zagorski orožniki so začeli zasledovanje in v ponedeljek dobili sled za roparjem. Izvedeli so, da je pri nekem posestniku v Sklendrovcu že večkrat kaznovani 36letni Josip Dimić iz Ponovič pri Litiji, ki je bil malo prej odsedel šestletno ječo. Orožniki so ga šli takoj iskat in ga dobili v Jazmah. Aretirali so ga in privedli na orožniško postajo, kjer je priznal svoj zločin. Zdaj je v zaporih litjskega sodišča. Zagorska dolina si je oddahnila, zlasti ker vsi mislijo, da je bil Dimić tudi tisti, ki je pobijal rudarjem živali.

* **Zaradi uboja obtožen, zaradi prekoračnega silobrana obsojen.** Pred malim senatom v Mariboru se je zagovarjal 44letni delavec Ignac Bezjak iz Žikare, ker je lani pomladi udaril svojega svaka Ivana Polančiča s tolikšno močjo po glavi, da je ta umrl. Do žalostnega dogodka je prišlo ob priliki opravljanja raznih del v vinogradu, ko je stopila pokojnemu Polančiču šmarnica v glavo. Že v vinogradu se je spri s svojo sestro, ki se je zatekla k njegovi materi, kjer je bil tudi obtoženi Bezjak z namenom, da brani svojo mater v primeru Polančičeve nasilnosti. Zvečer se je Polančič res vrnil ter razsajal pred vrati. Ko je Bezjak vrata odprl, je navalil nanj Polančič, nato pa je Bezjak udaril Polančiča, da je obležal. Obtoženi se je zagovarjal s silobranom in je bil obsojen na šest mesecev zapora pogojno za dobo treh let.

* **Če hraniš denar v slamnjači...** Ko je posestnik Ivan Ribič iz Ročice pri Sv. Marjeti ob Pesnici te dni šel po denar, ki ga je imel shranjenega v slamnjači, je s strahom opazil, da mu ga je nekdo ukradel. Bilo je 1400 dinarjev. Za tatom poizvedujejo.

* **Ker so po krivem pričali,** so bili pred malim senatom v Mariboru obsojeni 34letni delavec Jernej Habjanič na šest mesecev strogega zapora, 41letni posestnik Alojz Petuš na štiri mesece in 30letna posestnica Marjeta Habjaničeva na štiri mesece strogega zapora in vsi na izgubo častnih državljan-skih pravic za dobo dveh let.

* **Bradeško še vedno straši.** Pred meseci je pobegnil iz zaporov ljubljanske jetnišnice 40letni Jože Bradeško, doma iz okolice Polhovega gradca. Bradeško je bil obsojen na leto dni zapora zaradi vlomov in drugih grehov, storjenih na Notranjskem in po Poljanski in Selški dolini. Po pobegu iz jetnišnice, se je zatekel naravnost domov, kjer se je založil s potrebno obleko in orožjem, nato pa se skril v gozdu. Potem je pa hodil klast na Sv. Katarino in v druga hribovska naselja. Večkrat je vlomil zadnje dni spet v Poljanski dolini, dalje v Lučnah in pri Sv. Joštu nad Horjulom. V eni izmed preteklih noči se je pojavil v Dol. Logatcu, kamor je že od nekdaj rad zahajal, in ukradel

posestniku Jakobu Verbiču večjo vsoto denarja in mnogo blaga.

* **Vlom pod Šmarno goro.** V trgovino Apolonije Košove v Šmartnem pod Šmarno goro je bilo te dni vlomljeno. Vlomilci so odnesli 63 parov nogavic, več moških srajc, mnogo drobnega blaga, večjo količino sladkorja, kave in masla in okrog 500 Din gotovine.

* **Zasačena tihotapca saharina.** Policija v Čakovcu je zasačila ponoči Petra Kropec in Alojzija Zorčiča iz Maribora, ki sta hotela vtihotapiti v Čakovec 30 kg saharina. Peljala sta se z luksuznim avtomobilom in Kropec je imel pri sebi samokres in dva loveka noža. Policija je zaplenila tudi avtomobil in aretirala še šoferja Dragotina Čapla. Vsi trije sede sedaj v zaporih.

* **Velik vlom v Hočah.** Nedavno ponoči je v Hočah vdrl neznanec v župnijsko pisarno, kjer je vse razmetal in odprl vse predale. Posrečilo se mu je vdreti tudi v blagajno, ki jo je izpraznil. V blagajni je bilo okrog 9000 Din gotovine. Vlomilec je gotovo nekdo, ki dobro pozna razmere v župnišču. Zaradi tega obstoji upanje, da ga bodo kmalu dobili v roke.

* **Mati in sin obsojena zaradi tatvine.** Pred malim senatom v Mariboru sta se zagovarjala Adolf Krampf in njegova mati Ivana zaradi tatvine, ki sta jo skupno zagrešila novembra lani. Obtoženca sta prišla v trgovino trgovca Mirka Merfa na Sp. Bregu pri Ptuj. Zahtevala sta naglavne rute, trgovec pa jima je na mizo razložil precejšnjo zalogo zahtevanega blaga. Nato sta zahtevala še srajce. Ko je trgovec na polici iskal, sta obtoženca izmaknila 12 naglavnih rut. Trgovec je takoj po njunem odhodu opazil tatvino ni jo prijavil orožnikom. Adolf Krampf je bil obsojen na eno leto robije in na dve leti izgube častnih pravic, njegova mati pa na en mesec strogega zapora in dve leti izgube častnih pravic.

PREKMURSKI GLASNIK

Ponesrečeno tihotapstvo petroleja. Pri vasi Sotini v Gornjem Prekmurju sta šla čez mejo na avstrijsko stran posestnikova sinova Svetanič Karel in Gomboc radi nakupa petroleja, ki je v Avstriji mnogo cenejši. Ker pa je zapadel sneg, so njuno sled v prepovedani smeri zasledili granicarji in na istem mestu počakali njuno vrnitev, dokler se nista vrnila s tovorom vsak po 10 litrov petroleja. Po prekoračenju meje so ju ujeli granicarji ter odvedli na carinski oddelek v Rogasovec, odtam pa dalje h glavni carinarnici v Gornji Radgoni, kjer sta prejela občutno denarno kazen v zneskih vsak po 1800 Din. Ker pa radi svoje siromašnosti nista zmogla te ogromne kazni, sta morala takoj nastopiti zaporno kazen vsak po 15 dni. Odvedena sta bila v zapore sreskega sodišča v Ljutomeru.

NAŠI NA TUJEM

Iz Gladbecka (Nemčija) nam pišejo: V soboto 9. januarja je imelo naše Jugoslovensko narodno žensko društvo »Kraljice Marije« redni občni zbor. Hkratu je bila proslava rojstnega dne kraljice Marije. V uvodu se je predsednica ga. Lončarjeva v prisrčnih besedah spomnila kraljice, dobre matere, ki naj bo vsem ženam za vzor. Zborovalna dvorana je bila okrašena s kraljičino sliko. Na dnevnem redu so bile tudi volitve novega odbora. Z veliko večino je bila spet izvoljena za predsednico ga. Lončarjeva, ki že od ustanovitve uspešno vodi društvo. Po zaključku občnega zbora nas je posetil izseljenski učitelj g. Slibar.

Iz Selma Belfanga (Nemčija) nam pišejo: g. Friedauer Franc, tajnik Jugoslovenskega narodnega društva je obhajal 60-letnico. Po rodu je s Pobrežja pri Ptuj, kjer je bil pred 30 leti več let občinski tajnik. Potem je bil tajnik Jugoslovenskega delavskega in podpornega društva v Erkenschwicu v Nemčiji in več let sluga pri našem konzulatu v Düsseldorfu.

Zvestemu čitatelju »Domovine« bo di naklonjenih še mnogo let! — Prav tako je obhajala 60-letnico gospa Anžlovarjeva Otilija, po rodu Nemka, zdaj pa po svojem možu g. Francu Anžlovarju, blagajniku našega društva, jugoslovenska državljanica, priseljena v Moravce. Še mnogo let!

BANKA BARUCH

11, Rue Auber, Paris (9^e)

odpremlja denar v Jugoslavijo najhitreje in po najboljšem denarnem kurzu. Vrš vse bančne posle najkulantneje. Poštni uradi v Belgiji, Franciji, Holandiji in Luksemburgu sprejemajo plačila na naše čekovne račune. Belgija: št. 3064-04, Bruxelles; Francija: št. 1117-94, Paris; Holandija št. 1458-66, Ned. Dienst; Luksemburg: št. 5967, Luxembourg. — Na zahtevo pošlremo brezplačno naše čekovne nakaznice. 56

ŽENSKI VESTNIK

Nekaj navodil za likanje

Vojneno blago likaj vedno na nepravni strani. Na blago (ali obleko) položi mokro krpo in po krpi likaj; tako preprečiš, da ne dobi blago prog in da se ne sveti.

Bombažasto blago likaj tudi na nepravni strani s precej vročim likalnikom. Blago pa, preden ga pričneš likati, zbrši z vlažno krpo.

Tiskano blago, kakor za predpasnike in srajce, razne batiste in platno likaš vedno vlažno. To se pravi, da predpasnike, srajce in drugo vedno dan prej naškropiš z vodo, potem lepo zložiš in tako naškropljeno in zloženo pušiš čez noč in drugi dan likaš s precej vročim likalom.

Umetno svilo likaj z mlačnim likalom, ker se zelo rada zlika. Če operesh umetno svilo (razne ovratnike, rute in drugo), je ne ovijaj preveč. Najboljše je, da jo samo malo otisneš, nato zaviješ v suhe krpe in še vlažno zlikaš.

Pristno svilo likaj vedno na nepravni strani. Likalo mora biti toplo, a ne prevroče. Če se zalika kaka guba, potem zmoci krpic, jo dobro ožmi, zbrši z vlažno krpic, jo gubi in še enkrat polikaj, in to hitro. Pri pristni svili se radi naredijo od vode kolobarji, če preveč zmociš, zato bodi previden, da ne boš zalikala preveč gub. Posebno se gube radi zalikajo pri rokavih. Zato je zelo priporočljivo, da si nabaviš deščico, ki je najbolj pripravljena za likanje bluz, posebno še rokavov.

Svetlikača se svila je posebno občutljiva in se mora likati vedno na nepravni strani. Posebno je treba paziti, da ne zalikaš gub, ker se skoro ne dajo več razlikati. Likalo sme biti toliko toplo, da zmekane dele svet zravnaš. Čim bolj se taka svila lika z likalom, ki ni vroče, tem lepše se sveti.

Klot (predpasnike in drugo) likaj vedno v vlažnem stanju, to je, da ga prej naškropiš. Likaj ga vedno samo narobe. Če ga likaš po pravi strani, se po šivih zelo sveti, drugače mu na vzame to ves blešč in je videti potem siv. Če klot likaš na nepravni strani, tedaj potemni in se enakomerno sveti.

Razni krepki se navadno sploh ne likaio. Obleko iz krepa sicer operi, jo zavij v suhe krpe in ko je še malo vlažna, jo položi na mizo in z rokami raztegni in naravnaj tako, kakor bi jo likala. Nato jo leno obes na obešalnik, da se dodobra posuši. Če je pa tako obleko treba vseeno zlikati, tedaj jo zlikaj, ko je že čisto suha, le s toplim likalom na nepravni strani. Na mizo deni kako mehko volneno podlogo, čez pa še ruho, tako da likaš tako obleko na prav mehki podlagi.

Zvončaste ali poševne dele pri obleki likaj vedno po niti, sicer jih raztegneš in tedaj krilo ni ravno.

Izrezek pri vratu je najboljše zlikati na blazini ali na voglu mize. Pazi, da ga ne raztegneš, sicer izgubi lepo obliko.

Sive pod pazduho, če so malo bolj globoko vstiti, vedno malo zareži in zlikaj s šiljastim koncem likala. Isto velja za izrez pri vratu in rokavih.

Če je obleka še tako lepo sešita, a je slabo zlikana, ne napravi dobrega vtiska.

Za kuhinjo

Drobnjakova omaka. V lonec vlij štiri žlice olja, štiri žlice vinskega kisa in dve jajci. Vse skupaj dobro raztepi. Lonec postavi v krop in žvrkljaje skuha v gosto kremo. Ko je krema postala gosta, jo odstavi in na hladnem raztepi dalje, da se čisto shladi. K hladni kremi primešaj še štiri žlice olja in žličico magijeve dišave. Preden daš na mizo pa primešaj še žlico drobno zrezanega drobnjaka. To omako daš s kuhanim govejim mesom in praženim krompirjem na mizo.

Drobno pecivo. Umesi v testo 14 dek moke, sedem dek sladkorja v prahu, 14 dek sirovega masla, sedem dek zmletih mandeljinov ali orehov, nožovo konico cimeta, stolčenih žbic in soli. Umešeno testo tenko razvaljaj, z obodcem izreži poljubne oblike, zloži na pekačo in speci v neprevroči pečici. Ko je pecivo pečeno in se je shladilo, pomaži vsak kos s kremo in zloži po dva in dva skupaj. **Krema:** Šest dek sladkorja in osminko litra sladke smetane kuhaj toliko časa, da se zgosti. Nato dodaj šest dek zrezane čokolade in ko se čokolada raztopi, postavi na hladno. Ko je krema popolnoma mrzla, jo mešaj približno pet do deset minut, da se spet zgosti in narase.

Druge vrste pecivo. Umesi v testo šest dek moke, dve deki sirovega masla, dve deki sladkorja v prahu in tri trdo kuhane in pretlačene rumenjake. Umešeno testo postavi na hladno (pokrito) za pol ure. Potem iz testa napravi poljubne oblike, kakor prestece, rogljičke, venčke in slično. Zloži na pomazano pekačo, pomaži z raztepenim rumenjaki in speci v srednje vroči pečici.

Čokoladna torta. Mešaj, da narase, šest dek sirovega masla in dva rumenjaka. Nato primešaj 20 dek sladkorja v prahu, štiri deke kakava, tri šestnajstinke litra mleka (mleko prilijaj po žlicah in vsako žlico mleka sproti dobro zamešaj). 24 dek moke, zavitek pecilnega praška (ki ga med moko pomešaj) in nazadnje še sneg dveh beljakov. Posodo za torto dobro pomaži, posuj z moko. Zlij noter testo, razravnaj in peci torto dobre pol ure. Pečeno torto zvrni na sito, da se shladi. Drugi dan torto prereži in pomaži s poljubno mezgo. Nato jo zloži in oblij s čokoladnim ledom.

Jetrna pasteta. Telečja ali pa gosja jetra zreži in prepeci na sirovem maslu, nato pretlači skozi sito (jetr vzemi 20 dek). Nato dobro zmešaj s petimi dekami sirovega masla. V kozici razpusti dve deki sirovega masla in dve deki moke ter zalij z osminko litra mleka, osoli, malo popopraj, dodaj eno drobno sesekljano sardelo in osminko litra sladke smetane ter primešaj k jetrom. Skledico pomaži s sirovim maslom, napolni z jetri ter postavi na hladno za nekaj ur. Nato skledico podrži nekaj trenutkov v krogu in zvrni pasteto na krožnik. Ta pasteta je zelo dobra kot namazek na kruh.

Nizozemska omaka k mesu. Kadar kuhaš ribe, juho od rib porabi za omako. V kozici razpusti dve deki sirovega masla in zamešaj v maslo dve deki moke ter mešaj nekaj minut. Nato zalij z ribjo juho, da dobiš srednje gostlato omako, ki naj počasi vre 20 minut. Nato pretlači omako skozi sito. V mlačno omako vtepi (s šibo) en rumenjak, malo limonovega soka in eno deko sirovega masla. Omako zdaj postavi bolj na vroče, a zavreti ne sme.

Rozinova torta. Umesi v testo 14 dek moke, 11 dek sirovega masla in žlico ruma. Dobro umeseno testo razvaljaj v velikosti tortne posode. Testo položi v pomazano posodo (malo testa pusti za mrežo), in sicer tako, da je obroč posode vsaj za dva prsta obložen s testom. Zdaj pripravi nadev: Stolci trd sneg treh beljakov, primešaj 10 dek sladkorja v prahu in tolci dalje, da se

sneg spet strdi. Nato primešaj sedem dek zmletih orehov. Ta nadev pomaži na testo, potresi še četrt kile rozin in čez to napravi iz ostalega testa drobno mrežo, mrežo pa pomaži z raztepenim jajcem. Nato torto speci. Daš hladno na mizo.

Z makom nadevani rogljički. Umesi v testo 30 dek moke, 15 dek sirovega masla, en rumenjak, šest dek sladkorja v prahu, pet žlic sladke smetane, ščep soli in zavitek pecilnega praška. Dobro zmešano testo tanko razvaljaj in razreži na majhne četverkotke ter nadevaj. — **Nadev:** Tričetrta litra stolčenega ali zmletga maka prepraži na petih dekah sirovega masla, nato primešaj 1/8 litra mleka, 14 dek sladkorja v prahu, od pol limone naribano lupinico in malo cimeta. Vse to mešaje skuha, da se zgosti, in ko se nadev malo shladi, primešaj še en rumenjak. Zrezano testo nadevaj, zvij in zapogni v obliki rogljička. Zloži rogljičke na pomazano pekačo, jih pomaži z raztepenim beljakom in speci v precej vroči pečici.

Pečeno koštrunje stegno. Koštrunje stegno opari, obreži ves loj in kožice ter ga položi čez noč v sirovo mleko. Drugi dan stegno obriši, osoli, malo popopraj in pretakni s prekajeno slanino. V kozi razbeli malo masti in slanine, položi stegno na vročo mast in ga peci v pečici približno pol drugo do dve uri. Med pečenjem stegno pridno s sokom poliva in večkrat obrni, da se po vseh plateg lepo zapeče. Ko je stegno mehko in lépo zapečeno, ga deni na krožnik in zreži. Sok pa pretlači skozi sito, ga zlij nazaj v kozo in ko zavre, mešaje zakuha v sok četrt litra kisle smetane, v kateri si raztepla žličico moke. Meso zloži v toplo skledo in oblij s sokom. Tako pripravljeno stegno ima okus kakor pečeno stegno srne. Zraven daš krušne emoke in, če hočeš, še solato.

Trgovsko potovanje okrog sveta

Iz Zlina se je 6. t. m. podal na pot okrog sveta g. Jan Bata, predsednik upravnega odbora Jugoslovenskih tvornic obuv v Borovu. Spremlja ga devet članov uprave velepodjetij. O svojem trgovskem potovanju okrog sveta je Bata takole pripovedoval: Svetovna trgovina je nemogoča brez svetovnih cest in prometa. Samo ljudje, ki sedijo pri topli peči, govorijo in modrujejo o nadprodukciji. Ali veste, kakšna je situacija v naši stroki? Za 2000 milijonov ljudi se

napravi letno po 900 milijonov parov čevljev. Če bi te čevlje med vsemi ljudmi razdelili, bi hodil vsak človek z eno nogo obut z drugo pa bos. Nadprodukcije ni, pač pa je beda zavlada na svetu. Beda pa pomeni hiperprodukcijo najrazličnejših sporov. Ali bomo rešili mednarodno izmenjavo dobrin in tako odstranili bedo, ali pa bomo pomnožili mednarodno izmenjavo granat in s tem še bolj povečali bedo. Vsak človek, ki ima kako odgovornost, se mora truditi, da bi vsaj v svoji stroki odstranil vse napake in zapreke, ki ovirajo svetovno zamenjnost. To je tudi svrha mojega potovanja. Ne hazardiram in ne borim se za letalske rekorde. Letim zaradi tega, ker aviaciji zaupam. V bodočnosti brez aviacije ne bo mogoče trgovati. Prepričan sem, da bo aviacija spet dvignila avtoriteto Društva narodov, kadar bodo tudi sinovi največjih narodov prišli do prepričanja, da niso nikdar in nikjer varni življenja.

Avion, s katerim potuje g. Bata, je od ameriške družbe Locked Electra, ima 420 HP, hitrost na uro pa znaša 300 km. Opremljen za radijsko postajo na kratke in dolge valove, vodita pa ga dva pilota. Poleg obeh pilotov tvorita posadko radiotelegrafist in mehanik, člani ekspedicije pa imajo pri sebi razen trgovskih kovčgov, perilo in obleko v težini 11 kg in najpotrebnejši živež.

Na letališče tvrdke Bata je spremlilo predsednika več sto oseb, med njimi je bil tudi ravnatelj Batovih podjetij v Borovu g. Toma Maksimović. G. Bata se je od spremljevalcev poslovil, potem pa takole nagovoril svoje nameščence in delavce: Med gospodarskimi problemi, zaradi katerih potujem v svet, sta nakup in prodaja enako važna. Cene nekaterih sirovin so se skoraj štirikrat podražile, kar je znatno podražilo tudi našo produkcijo in bi vse to lahko imelo nekoč neugodne posledice v pogledu vaše zaposlitve. Zdaj se še ni treba bati. Vam se sploh ni treba bati, a moja dolžnost je, gledati za deset let naprej in zato moram v svet, da sam vidim, kakšne nevarnosti pretijo in da najdem pota nadaljnjega napredka. Ne letim baš zaradi naročil. V svet se podajam zato, da spoznam kakšno službo vrši naše delo in kakšno bi moralo vršiti. Podjetje, ki ga zdaj zapuščam, počiva na čvrstih in zdravih temeljih. Ničesar in nihče ga ne more ogražati, razen vas samih. Vašemu delu želim mnogo uspeha.

Po tem slovesu je letalo odletelo proti Alпам v smeri Benetk, od tam pa vodi pot v Severno Afriko. Svetovno trgovsko potovanje je preračunano na štiri mesece.

Svetovno vojno je preživel na skednju

Kmalu bo poteklo 20 let, odkar je minila svetovna vojna, vendar še zmerom izvemo kake zanimivosti iz tistih časov. Tako se je šele pred kratkim izvedelo za dogodek, ki se je pripetil med svetovno vojno nekje v Avstriji. Mož je moral na vojsko. Ker pa so takrat splošno mislili, da bo vojna kmalu konec, je šinila temu možu predrzna misel v glavo. Šel je res k vojakom, toda komaj so ga oblekli v uniformo, je že pobegnil nazaj domov. Ko je bil doma, je ženi razodel svoj načrt, ki pa je takrat seveda moral ostati tajen. Žena je močala kakor je obljubila, mož pa se je splazil na skedenj v skrit kotiček, kjer ga živa duša ne bi iztaknila razen žene, ki je vedela za to skrivališče, zakaj morala je dolga štiri leta nositi skrivaj hrano možu. Le v daljših presledkih se je mož upal za kak dan pokazati tudi drugim vaščanom. Takrat je vedno dejal, da je na dopustu. Tega izgovora ne bi imel, če ne bi bil v začetku vojne šel k vojakom po uniformo, ki jo je pri begu prinesel domov.

Večkrat so ga tudi iskali orožniki, toda žena jim je vselej rekla, da je šel k vojakom.

Naposled so orožniki tudi prenehali poizvedovati za njim, najbrž v slutnji, da se je morda kje ponesrečil, da ni več mogoče najti za njim sledu.

Po štirih letih pa je le prišel toliko zaželeni konec vojne. Ko mu je žena nekega dne nesla na skedenj hrano, mu je z veseljem obrazom razodela to vest. Mož pa tudi zdaj ni hotel takoj zapustiti svojega štiriletnega bivališča, ker si je hotel biti prej na jasnem, ali je res vse tako varno. Prav med prvimi, ki so zavrgli puške, tudi ni hotel biti. Nazadnje pa se je le pokazal. Prišel je s skednja, se preoblekel in vsi so mislili, da se je vrnil z bojišča. Precej je tudi shušal, saj je moral v strahu prečezati cela štiri leta. Kadar so ga soraševali, kako je kaj bilo na bojišču, je vedel mnogo povedati o krvavih dogodkih.

Seveda, če bi bila takrat zmogala Avstrija, bi bila ta zgodba ostala najbrž za zmerom skrita, saj bi se je možak ne upal nikomur povedati v strahu pred hudo kaznijo. Po porazu pa so v Avstriji na take reči skoro pozabili.

Nahod v eni uri ozdravljen

Dunajski zdravnik dr. Adolf Mechner je trdil pred nekaj meseci v družbi več zdravnikov, da je iznašal zdravilo zoper nahod in zoper kronično kihanje. Dr. Mechner že nekaj časa zdravi revmatizem s strupom čebel. Na bolnikih je opazil, da so se nekateri, ki so bili tedaj zelo nahodni, takoj iznebili nahoda. Učinek zdravila je bil še večji, ko je vzel zdravnik namesto čebeljinega strupa strup neke južnoameriške kače. Zdravilo se imenuje viperin, ki je mazilo, ki se z njim človek namaže enkrat do dvakrat na dan po spodnji lakti. Tisti, ki so se z viperinom že mazali, so že čez nekaj minut, celo čez nekaj sekund občutili, kako se je zamašeni nos kar ohladil in so spet lahko dihal skozi nosnice. — Najbolj nadležen nahod je tisti, ko je treba venomer kihati: tudi po 40—50 krat na dan. Tudi to kihanje se je že čez nekaj minut ustavilo, čim so se po roki namazali z viperinom. Dr. Mechner je v enem letu zdravil več sto ljudi z viperinom in skoraj vsi bolniki so bili takoj ozdravljeni. — Jako priporočljivo za nahod je tudi, pravi neki zdravnik, če v četrt kozarca mrzle vode kaneš tri kapljice joda in izpiješ. Če to dva, trikrat na dan ponoviš, se čez dva dni iznebiš nahoda.

× **Drugi proces v Moskvi proti pristopem Trockega** se je začel. Ob toženih je 17 po večini ugodnih trockistov, med njimi odlični novinar Radek in državnik Pjatakov, Se-rebrjakov in Sokolnikov. Obtožnica pravi, da so Radek in tovariši že l. 1933. snovali zaroto proti Stalinovi vladavini in vršili tudi vohunstvo v službi nekih tujih držav.

× **Največje prometno letalo.** Francosko letalsko ministrstvo se je odločilo za zgraditev največjega prometnega letala na svetu. Noto letalo bo tehtalo 25 ton in bo dvakrat večje od najmodernejšega letala družbe »Air France« za zračno progo Pariz—London, v katerem je prostora za 40 potnikov. Novo letalo bo merilo čez krila 34 m, dolgo bo 26 m in imelo bo štiri motorje po 1200 konjskih sil. Letalo bo enonadstropno; spodaj bodo majhen bar, restavracija za 16 gostov in prostor za prtljago, zgoraj pa pet salonov po osem sedežev, en salon s šestimi in en salon s štirimi sedeži. Polno zasledeno bo lahko novo letalo prevažalo 73 potnikov, zgoraj 50, spodaj pa 23. Razen tega bo imelo 8 mož posadke. Največja hitrost letala bo znašala 385 km na uro.

× **Hčerka komunističnega voditelja.** Francoski listi so te dni obširno poročali o poroki Ljudmile Krasinove, hčerke pokojnega sovjetskega poslanika v Parizu in dolgoletnega sovjetskega komisarja za zunanjo trgovino. Ali je bila tudi ona sama kdaj prepričana komunistka ali ne, o tem listi ne poročajo, vsekakor pa je s poroko postala nič več in nič manj kakor francoska vojvodica Rochefoucauldova. Čudna so pota ljubezni. Malo jih pojasni morda dejstvo, da je vojvoda Rochefoucauld z nevesto priženil tudi njeno doto, ki znaša 20 milijonov zlatih rubljev, kar predstavlja v naši vrednosti že ogromno premoženje nad pol milijarde dinarjev. Francoski desničarski listi pa zatrjujejo, da je tudi ta vrsta le del bogastva, ki ga ima družina Krasinovih naloženega po raznih evropskih državah. Cenijo ga na več ko milijardo dinarjev.

× **Velike poplave v Ameriki.** Zednje dni so nastale v Zedinjenih državah velike poplave. Posebno usoden je položaj v dolini valotoka Misissipija in njegovih pritokov. Okoli 200.000 ljudi je ostalo brez strehe. Poplava je zavzela večji obseg, kakor ga je imela l. 1913., ko je bila v tamošnjih krajih največja kar jih pomni zadnjih 100 let. Po zednjih vesteh je utonilo kakih 100 ljudi, mislijo pa, da je število smrtnih žrtev mnogo večje. Med begunci vlada silno pomanjkanje. Mnogo trpe zaradi mra-

za. Po večini so si mogli rešiti samo golo življenje in so ostali brez vseh sredstev.

× **Kazen za japonske upornike.** Ministrstvo za vojsko v Tokiju je izreklo sodo proti voditeljem lanskega vojaškega upora, ki so hoteli vreči japonsko vladno in ustanoviti novo vladavino. Obsojenih je bilo 15 oficirjev in civilistov. Generalni major Saito je bil obsojen na pet let ječe, polkovnik Mičui pa na tri. Njuni sotrudniki so bili obsojeni na manjše zaporne kazni.

× **25 milijonov avtomobilov.** Dne 18. t. m. so v sloviti Fordovi tvornici avtomobilov v ameriškem mestu Detroit imelo veliko slavo. Tega dne je namreč Fordova tvornica avtomobilov dosegla izdelavo 25.000.000 avtomobilov. Ob tej slovesni prički je Ford daroval 25 milijonov dolarjev za dobrodelne namene svojim delavcem. Delavci pa bodo na dvorišču glavnega tvorniškega postopja napravili spomenik v spomin najstarejšemu avtomobilskemu tipu Fordovih tvornic.

× **Japonsko raziskovanje morskega dna.** Podmorski raziskavalec ameriškega učenjaka Williama Beebeja, ki je v posebni jekleni krogli dosegel globino skoro 1000 metrov, so napotili japonske učenjake k podobnemu polietju. Japonska odprava pa ne bo uporabljala krogel po Beebejevem načinu, temveč si je dala zgraditi nalašč za svoje namene rošebno podmornico. Ta podmornica gre lahko v nasprotju z navadnimi podmornicami, ki dosežejo globino 50 do 60 m, do 300 m globoko. Da bi silni vojni pritisk ne zmečkal ladje, so pri gradnji pazili na to, da bi s čim manjšim obsegom izirala čim manj vode, po drugi strani pa so jo utrdili z močnimi odlopnimi ploščami. Pogon ji bo dajal električni motor, mogočni žarometi pa bodo razsvetljevali črno temo v globinah morja. Japonskim raziskovalcem ne gre toliko za preučevanje podmorskega živalstva, kakor za zemljelovske raziskave morskega dna. Najprej mislijo raziskati središče tistega ozemlja, ki ga je l. 1923. obiskal sloviti potres, to je morsko dno med otokoma Izumem in Ošimo. Upajo, da bodo dobili poučne vpoglede v zemsko spremembo, ki jih je ta potres povzročil na dnu.

× **Dolina smrti preiskana.** V severnoameriški državi Coloradu je južnovzhodno od Puebla zanimiva dolina, imenovana Prepad samomorilcev, kjer je strupeno vsako stebelce trave, vse cvetje smrdi po gnilih jajcih in v zemlji preži na človeka smrt. Če ni vetra, leži mrti njo po čenju dišeča megla. V vsej dolini ni nobenega živega bitja. Dvji zajci ameriškega zapada zaideto tu pa tam v njo, pa hitro zbeže iz nje. Celo divje čebele se boje cvetic te doline. Prepričani samomorilci so odkrili šele leta 1931., ko je prenočeval v dolini utrujen pastir. Ko se je zjutraj prebudil, je bilo od 200 ovc mrtvih 197, zadnje tri pa so tudi kmalu poginile. Prestrašeni pastir je zbežal in razširil vest o dolini smrti po vsem kraju. Naslednje leto se je pripetilo nekaj početnega nekemu drugemu pastirju, ki mu je poginilo v dolini 71 ovc. Naposled so se začela zanimati za dolino smrti oblastva in so poslali tja kemika Millerja. Ta je ugotovil, da je zemlja v tej dolini čisto drugače sestavljena, in da rastline, ki družici soloh nimajo, nikakega duha, v tej dolini smrdi, Miller je vzel vzorce prsti in rastlinstva in jih poslal v preiskavo kmetijskemu ministrstvu, kjer je bila zagonetka doline smrti kmalu pojasnjena. Izkazalo se je, da je v zemlji nekaj strupenega selena. Rastline dobivajo to snov iz zemlje in so zaradi tega strupene. Selen je nevaren že v neznatnih količinah.

× **Dve uri smrtno groze.** V eni izmed zadnjih noči je vlomil tat v neko mizarso delavnico v Olomoucu. Odprl je tam blagajno, a je našel v njej komaj 100 češkoslovaških kron. Hudo razočaran je šel. V skladišču je v temi zadel ob nekaj trdga in v istem trenutku je silno zaropotalo. Težak predmet ga je zadel v glavo in vrgel na tla. Tam je ležal nekaj časa brez zavesti. Ko se je spet zavedel

je opazil v svojo grozo, da leži v krsti. Z vsemi močmi je skušal priti iz nje, toda teža nad njim je bila prevelika. Tako je poskušal napraviti s svojim vlomilskim orodjem luknjo v steno krste. To mu je uspelo. Po dveh urah dela je bil spet prost. Ko se je nato malo razgledal, je opazil, da je ležal pod grmado krat. Delavci, ki so prišli kmalu potem, so našli vlomilsko orodje in plašč, ki ga je bil vlomilec v svoji zmedenosti ostavil na mestu.

× **Vstopnice za nebesa je prodajal.** Pobožen puščavnik v Besabaji je p. išel na svojevrstno misel, da si mora že na zemlji izposlovati in zagotoviti sebi in vsem svojim bližnjim sedeže v nebesih. Mož ni bil tako skromen, kakor so ponavadi ljudje, ki gredo živeti v samoto, temveč nasprotno zelo podjeten. Skliceval se je na svojo puščavniško menišstvo in postavil v bližini svojega brega načrt nebes. Na njem so bili po številkah označeni sedeži. Puščavnik je napisal nebesa tako, da je bil v ospredju božji prestol, takoj pred njim pa so bile lože, za ložami nekaj vrst z blazinami podloženih sedežev, ki so jim sledili običajni trdi sedeži. Po krstovosti sedeža in po oddaljenosti od božjega prestola so bile določene cene. Puščavnik je poznal svoje ljudi, ki so neizobraženi in strah o lehkoverni, zato mu je postal dobro ugotovljeno. Raznorodaj se nebea kakor vstopnice za gledališče. Marsikateri kmet je prodal svojo kravo, da si je z inkubnikom zaslužil tri sedže v nebesih. Najbolj premožni pa so si vzeli kar lože, med tem ko so se morali siromaki zadovoljiti pač s stoličji. Podjetnost puščavnika pa je imela kratke noge. Leneza dne so se pred njegovim bregom pojavili orožniki in odvabili puščavnika v drug breg. Z njim vred pa so odnesli tudi blagajno in našli nebeskih sedežev.

× **Plavalaska izumirajo.** Profesor na angleškem vseučilišču v Cambridgeu. Joseph Baverst je povedal, da je koža plavalask žensk mnogo manj zaverovana pred kulturnimi boleznimi kakor koža njihovih temnejših tovarišic. Zato so plavalaske mnogo manj odporne kakor črnolaski. Zaradi tega bodo tudi kmalu izumrle. Profesor pravi, da je to samo še vprašanje časa. Razlika med plavalaskami in črnolaskami je enaka kakor razlika med Germani in Kitajci. Če ima črnolaska na svoji glavi 100.000 las, jih ima rdečelaska 25.000, medtem ko jih ima plavalaska 15.000.

× **Kdaj se pokadi največ tobaka.** Tobačne režije raznih držav so sestavile pregled o porabi tobaknih izdelkov. Tako so ugotovili, da se največ tobaka pokadi v avgustu. Poraba tobaka se stopnjuje od januarja do avgusta, potem nazaduje do konca leta. Največ cigaret pokadijo ne okrog božiča, temveč v naslednjih mesecih. Prijatelji cigar pa pokurijo največ smotk v decembru. To baje zaradi tega, ker je v decembru mnogo praznikov, takrat pa se zaradi udobnosti in počitka uniči največ nikotina.

× **Dvoboj med levom in bikom.** V Johannesburgu (v južni Afriki), je mogočen lev vdrl na dvorišče neke kmetije. Napadel je gručo otrok, ki je pasla govedo lastnika in je nekega fantka z enim samim zamahom pobil na tla. Drugi otroci so se kričeč razkropili. Preden je mogla priti pomoč in preden je mogel lev razmesariti dečka, je pridrevil ljubljene pastirčka, mogočen bik, in se s povešeno glavo zakadil v leva, ki se je moral hočeš nočeš boriti z bikom. Razvilo se je strahovito borenje. Slednjič se je biku posrečilo, da je premagal leva, ki je ves krvavec pobegnil v daljo. Razen ranjenega dečka, ki je dobil udarec s šapo, ni bil noben otrok ranjen.

MADEŽI

Zena: »Svetoval si mi, naj si obleko, ki je imela madeže, očistim z bencinom in ja potem preko noči obesim na prosto.

Mož: »Ali so madeži izginili?

Zena: »Da, z obleko vred.

AVGUST 1914

KMEČKI PUNT

Ne vidim ne Jožka in ne Vuka Turna, ne Valvazorja, ne Auersperga in ne Lambergga. Drugače zahajajo radi semkaj, zlasti uskoški kapetan Jožko Turn, ki mu je gospod Ambrož posebno naklonjen.

»Nismo jih povabili,« je odvrnil Konjski. »Gre za domače hrvatske zadeve, a pri tem nimajo kranjski sosede česa početi. Sicer pa so ti tako sami Nemci.«

Gvardijan je pokimal in se ni upal dalje vpraševati. Obiral je naprej bedro debele kokoši.

Obilna gostija se je že končavala. Ob grobkem klicanju »Živel gospod Ambrož!« so še enkrat zazvenele polne čaše, družba se dvignila, gardijan je izmolil molitvico in gostje so se razšli med smehom po dolgih hodnikih, po širnem dvorišču in po hladnem parku mokriškega gradu. Tudi gospod Ambrož si je zaželel zraka in je šel zato po kamenitih stopnicah na dvorišče, kjer je gruča plemenitih gospa živahno klepetala, med njimi tudi Marta Gregorijančeva.

»Gospa snaha,« je rekel podban, ko je opazil Marto, »dobro da sem te dobil. Pusti žensko klepetanje in pojdi z menoj. Povedati ti moram nekaj pametnih besed. Pojdiva sem na moje staro mesto v hlad.«

»Kakor zapovedujete, gospod tast,« se je Marta ponižno priklonila in šla za Ambrožem.

Na eni strani grajskega dvorišča je rasel po zidu ogromen bršljan do drugega nadstropja, ovijajoč s temnimi listi tudi stebre obokane lope. Pod hladnim bršljanom je stala miza in okoli nje trije kameniti stoli. Tu je gospod podban rad sedel pri dnevnih vročini, tu sem je sedel tudi zdaj, zraven njega pa gospa Marta. Ambrož se je naslonil z eno roko na mizo, prekrizal noge, pogladil s prsti sivo brado in dejal Marti:

»Ali vidiš, draga snaha, tistega bledega, črnookega mladeniča, ki molče stoji pri stopnicah med plemiči in se ne briga za vinske dovtype očeta gardijana, ampak gleda zmerom tjakaj, kjer skačejo mladenke?«

»Ali mislite Toma Miliča, gospod tast?«

»Da, draga snaha. Kako ti ugaja mladenič? Ali ni lep junak?«

»Gotovo,« je odvrnila Marta.

»Pa dober je.«

»Hvalijo ga, gospod tast. Ničesar slabega še nisem čula o njem.«

»Saj je tudi vreden da hvale. Kakor vidim, me nekako čudno gledaš, zakaj te izprašujem zaradi tega lepega mladeniča. Misliš si: kaj me briga ta Milič, ko imam že svojega moža. Pametna si in čeprav si ženska, je laže govoriti s teboj kakor s tvojim možem, mojim Stjepkom, ki je zmerom kakor nabita puška.«

»Zapovedujte, gospod tast in oče moj,« se je nasmehnila Marta.

»Dobro, Tomo je sin mojega pokojnega prijatelja Ivana Miliča imajo staro hrvatsko kri in poštenj so. Znani so kot dobri gospodarji, odlični junaki, pobožni ljudje. Ničče jim ne more ničesar reči. Zrinjski gospodje so njihovi veliki prijatelji in zaščitniki. Jaz in Tomov oče sva se v mladosti pobratila. Ko sem se oženil s svojo prvo ženo Veroniko Stubiško, Bog ji daj večni mir in pokoj, mi je bil Ivan za draga. Ko sem bil Zrinjskemu oskrbnik v Lukavcu se mi je pripetila velika nezgoda. Porabil sem ves denar, a odkod naj dobim drugega? Povedal sem to pobratimu. Ta je zastavil eno izmed svojih posestev, mi prinesel dve vrečki cekinov in mi jih posodil brez poročila in brez obresti na pošteno ime. Rešil me je. Ali ni bil to pošten človek? Bog mi je pomagal in postal sem bogat veljak in vrnil cekine — vendar sem ostal dolžnik saj razumeš, da se tako pošteno srce ne da nplačati z zlatom. Nikdar se mi ni nudila priložnost, da bi bil poplačal dolg. Ivan je umrl

in postavil mene za varuha svojemu edincu. Ne mogel bi mirno v grob, če se ne rešim dolga, ako ne osrečim varovanca. Tomo se je vrgel po očetu. Oštenjak je in vreden, da postane srečen. Sreča pa ni na zborih, kjer se gospoda trga kakor psi za kost, tudi ne na krvavem bojišču, kjer visi življenje na lasu. Slava je to, a slava ni sreča. Edina sreča je dom, kjer te pričakuje zvesta žena. Ali razumeš, snaha?«

»Vaše besede mi niso čisto jasne, dragi oče.«

»No, mislim, ali naj postane Tomo tvoj svak?«

»Zofijo naj bi vzela?« je vprašala začudeno Marta.

»Seveda. Ve starejše ste se pomogle, a Anastazija in Kata sta še premladi.«

»Kako ste začeli misliti na Zofijo?«

»Tako, kakor je začela Zofija misliti na Toma.«

»Ne razumem vas, gospod tast.«

»O, modra Marta, kje imaš pamet, kje oči? No, omožena si, mati si, pa ti je oslabil vid. Tomo bi zaklal turškega sultana, a ženskega krila se boji kakor miš mačke. Prej bi si pregriznil jezik, kakor bi komu črnil le besedo. Samo meni pove vse. Joj, če bi ti slišala te litanije! Popadilo ga je kakor vročica. Prav iz srca sem se mu smejal. Tomo pogosto prihaja v moj grad, pa tudi Zofija pride k nam, in ti veš, kaj se zgodi, če se srečata sredi poti moški in ženska, ki sta oba mlada in nezkušena. Kremen in jeklo, snaha moja. Kako se ne bi kresale iskre! Tomo ni zinil besedice, a ona tudi ne. Pozneje mi je Tomo povedal, da ga je nekako čudno pogledala in hitro umaknila pogled z njega, zardela in izpregovorila nekaj nesmiselnega. Če je tako, Tomo, sem mu rekel, se je zgodila nesreča, ker sta oba znorela in vama more samo duhovnik spet vrniti pamet. Tudi jaz sem začel gledati Zofijo. Snaha, verjemi mi, tvoja sestra je kakor ribica, ki se veseli da jo je ujel ribič. Vidiš, Marta, ko sem gledal to dvoje mladih bitij, se mi je srce smejalo, in rekel sem: »Če Bog da, bo duhovnik kmalu imel opravilo.« Marta, ali bi hotela Miliča za svaka?«

»Iz srca rada,« je odgovorila Marta. »saj mora biti res zlat človek, ker ga vi zagovarjate. Zofija je kakor nalašč zanj. Huda sem na porednico: vsako najmanjšo reč mi zaupa, o tem pa mi še ni rekla besedice.«

»No, torej!« se je nasmehnil Ambrož, »to je prava ženska politika. Pa naj reče kdo, da Eva v raju ni vzela od kače jabolka.«

Marta je nalahno zardela, potem pa je nadaljevala:

»Zal le, da ne bo šlo brez ovir.«

»Kakšnih ovir?«

»Ne vem, kaj poreče k temu mati. Saj jo poznate, gospod tast. Ni okrutna, a je zelo ponosna. Zato hoče za zeta samo veljkovega sina. Stokrat sem že to slišala od nje. K temu jo napeljuje tudi moja sestra Anka, ki se je prelevila poleg gospoda Konjskega v visoko stremečo ženo.«

»Ne boj se,« je pomiril Ambrož snaho, »obeh teh žensk se bom lotil jaz. Zema katero zapleteno pravdo sem dobil, pa bom ugnal tudi dve ženski. Veljak! To je neumnost! Kaj so bili Heningovci, kaj Gregorijanci? Mali plemiči, a so se povzpeli z božjo pomočjo do magnatstva. Prav tako bo storil Tomo. Plemenitaš je tisti, ki ima plemenito srce in poštenje, a pravi veljak je oni, ki je postal velik po svoji zaslugi, ne po rojstvu. Ti pokliči najprej Zofijo in ji govori na srce. Ako spoznaš, da se je res vanj zagledala, povej to po ovinkih materi. Ti boš laže pridobila gospo Uršulo kakor Anka s svojo prevzetnostjo. Tebi bo rajši verjela. Ali hočeš to storiti, Marta?«

»Hočem, gospod tast, vaša želja mi je povelje. Vem, da je vir prave sreče le v srcu in daje ljubezen do Boga. Napela bom vse svoje moči, da se uresniči vaša želja.«

»Hvala ti, dušica,« je rekel stari mož in poljubil snaho na čelo. »Bog blagoslovi tebe in tvoje potomce. Zdaj moram iti med gospode, ker se moram z njimi še razgovoriti o važnih rečeh.«

Podban je krenil naravnost proti družbi, ki je stala sredi dvorišča in se živahno pogovarjala.

»Gospodje in bratje,« je rekel, »razgovoriti se moramo še pred večerom. Prosim vas, da greste z menoj v gornje grajske sobe, vi mladeniči pa se zabavajte z ženskim svetom.«

Starejši gospodje in njih starejši sinovi so krenili za podbanom po stopnicah, mlajši pa so se razkropili po vrtu. Marta je pogledala okoli sebe, a na dvorišču ni bilo več Miliča in ne deklet. Mlada gospa je nato šla iz gradu, da poišče Zofijo na velikem vrtu a o njej ni bilo nikjer sledu. Naposled — bližal se je že večer — je prišla na konec vrta blizu ceste. Od daleč je zaslišala glasno govorjenje in vmes Zofijin glas. Stopila je v gabrovo senco, odkoder je lahko opazovala, ne da bi jo kdo videl. Pod nekim drevesom je stala Zofija s prekrižanimi rokami in s sklonjeno glavo. Zlati lasje so se ji vsipali na ramena. Obležena je bila v svetlomodro haljo. V črnih očeh so se ji lesketale solze, a drobne rdeče ustnice so se ji držale na smeh. Poleg nje je videla Marta mladega Miliča, ki je ponižno govoril Zofiji. Pred Zofijo pa se je jokala Jana, hči slepca Jurka iz Brdovca. Milič je govoril Zofiji:

»Oprostite mi, gospodična, da vas motim. Ko so šli gospodje na razgovor sem se napotil iz gradu na cesto. Tu sem srečal to deklico s solznimi očmi; stopala je sem in tja in gledala plaho v grad. Vprašal sem jo, kaj išče tod in odvrnila mi je, da išče vas, a da se boji iti v grad, kjer je danes toliko gospode. Ponudil sem se ji, da jo privedem k vam, in zdaj je tu.«

»Hvala vam, mladi gospod,« je izpregovorila Jana med solzami, »zdaj se ne bojim več, zdaj sem pri gospodični Zofiji.«

»Pri svoji sestri, draga Jana,« je rekla plemkinja z mehkim glasom in stisnila deklici roko. »Dobro došla. Dolgo se nisva videli, ubožica. Vidiš, hudobni ljudje ne dopuščajo, da bi stanovala mirno s svojo materjo na Susjedu, pa moram bivati tu pri svoji sestri Marti. Govori, Janica, zakaj me iščeš.«

»Velika nesreča,« je odgovorila kmečka mladenka.

»Nesreča? Kaj se je zgodilo?« je vprašala živahno Zofija, pristopila k Jani in ji položila roko na ramo.

»Ali niste še ničesar slišali?« je pogledala deklica plaho.

»Ničesar, dušica. Govoril.«

Jana je pobesila oči a ni rekla ničesar. Lica so ji zardela in debele solze so se ji prikazale v očeh. Z drhtečo roko si je začela gladiti predpasnik in se ozirati na Miliča.

»Govori,« je ponovila Zofija, »ne boj se, to je dober gospod.«

Jana je vzdignila oči in pogledala Zofijo z žalostnim pogledom.

»Moram vam povedati, gospodična,« je izpregovorila med ihtenjem, »omožiti bi se morala...«

»Omožiti? S kom?«

»Z Gjurom Mogaićem, svobodnim kmetom iz Stubice.«

»A kaj potem?«

»Vsega je konec. Gospod Tahi ga je vteknil v vojaške Nobenega glasu ni več od njega. Morda je že mrtev.« Deklica si je zakrila obraz z rokami in glasno zaihtela.

»Ali ti je mladenič drag?«

»Za Bogom najljubši na svetu. Vi tega ne razumete, vi še nimate svojega ljubega...«

Zofija je lahno zadržala in zardela (Dalje.)

RADIO LJUBLJANA

od 31. januarja do 6. februarja

Nedelja, 31. januarja: 8.00: Koračnice (plošče). 8.30: Telovadba (15 minut za dame, 15 minut za gospode; vodil bo profesor Dobovšek). 9.00: Čas, poročila, spored. 9.15: Mešan program (plošče). 9.45: Verski govor (dr. Ignacij Lenček). 10.00: Prenos cerkvene glasbe iz zavoda sv. Stanislava v št. Vidu nad Ljubljano (pel bo dijaški pevski zbor; vodil pa profesor Tomc). 11.00: Prizori iz narave (plošče). 11.30: Recitacije zgodb in pesmic za otroke (Stana Vinškova). 12.00: Koncert radijskega orkestra. 13.00: Čas, spored, obvestila. 13.15: Kar želite, to dobite (plošče po željah). 16.00: Ura vesele glasbe in šal (plošče in člani radij. igralske družine). 17.00: Kmetijsko-gospodarski pomeniki (Ludvik Puš). 17.20: Dueti na dveh harmonikah (brata Goloba). 18.00: Josip Daneš: Polet na luno — vesela igra (izvajali bodo člani gledališča v Ljubljani). 19.00: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. 19.30: Nacionalna ura. 19.50: Slovenska ura: tri Mihevčeve skladbe za klavir solo (izvajal bo profesor Lipovšek); Položaj našega kmeta pred 100 leti (dr. Josip Mal). 20.30: Pevski dueti: Nane Udovčeve-Brejčeve in Matije Kufčina. 21.10: Plošče. 21.20: Za dobro voljo (radijski orkester). 22.00: Čas, vreme, poročila, spored. 22.15: Za boljšo voljo (radijski orkester).

Ponedeljek, 1. februarja: 12.00: Schumann: Karnevalska suita op. 9 (plošče). 12.45: Vreme, poročila. 13.00: Čas, spored, obvestila. 13.15: Sami valčki (plošče). 14.00: Vreme, borza. 18.00: Zdravniška ura (dr. Anton Breclj). 18.20: Alford: Glasbena suita (plošče). 18.40: Kulturna kronika: Jurij Šubie (msgr. Steska). 19.00: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. 19.30: Nacionalna ura. 19.50: Zanimivosti. 20.00: Pratika za mesec svečan ali februar (besedilo sestavlja Niko Kuret: sodelovali bodo člani radijske igralske družine Mezgotits s citrami in Akademski pevski kvintet; vmes plošče, vodil bo profesor Niko Kuret). 22.00: Čas, vreme, poročila, spored. 22.15: Koncert radijskega orkestra.

Torek, 2. februarja: 9.00: Čas, poročila, spored. 9.15: Reproduciran koncert. 9.45: Verski govor (dr. Roman Tominec). 10.00: Prenos cerkvene glasbe iz zavoda sv. Stanislava iz št. Vida nad Ljubljano. 11.00: Plošče (dijaški pevski zbor pod vodstvom profesorja Tomca). 11.30: Otroška ura (vodila bo Slavica Vencajzova). 12.00: Klavirski koncert dr. Romana Klasinca. 12.45: Vreme, poročila. 13.00: Čas, spored, obvestila. 13.15: Radijski orkester. 16.00: Vprašanje vojnih žrtev v Jugoslaviji (Matko Štefe). 16.20: Šrameltercet Magistrov. 17.00: Kmetijska ura: Kako ščitimo sadno drevje (Flego). 17.10: Vsakemu nekaj (igral bo radijski orkester). 19.00: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. 19.30: Nacionalna ura. 19.50: Zabavni zvočni tednik. 20.00: Koncert godbe 40. p. p. triglavskega. 22.00: Čas, vreme, poročila, spored. 22.15: Plesna glasba (plošče).

Sreda, 3. februarja: 12.00: Mešan program (plošče). 12.45: Vreme, poročila. 13.00: Čas, spored, obvestila. 13.15: Vokalna glasba (plošče). 14.00: Vreme, borza. 18.00: Vinko Bitenc: Zgodba o dveh cekinih — igrlica za mladino (člani radijske igralske družine). 18.40: Zakonsko pravo v predhodnem načrtu državnega zakonika Jugoslavije (univ. profesor dr. Rado Kušej). 19.00: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. 19.30: Nacionalna ura. 19.50: Uvod v prenos. 20.00: Prenos opere iz narodnega gledališča v Ljubljani (v I. odmoru glasbeno predavanje — Ukmar; v II. čas, vreme, poročila, spored).

Četrtek, 4. februarja: 12.00: Plošče. 12.45: Vreme, poročila. 13.00: Čas, spored, obvestila. 13.15: Radijski orkester. 14.00: Vreme, borza. 18.00: Pester spored (radijski orkester). 18.40: Slovensčina za Slovence (dr.

Rudolf Kolarič). 19.00: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. 19.30: Nacionalna ura. 19.50: Zabavno kramljanje (Narte Velikonja). 20.00: Za vesele, za debele ... 22.00: Čas, vreme, poročila, spored. 22.15: Zvoki v oddih (radijski orkester).

Petek, 5. februarja: 11.00: Šolska ura: Zivali v ljudski veri Slovencev (Vinko Möderndorfer). 12.00: Slovenska vokalna glasba (plošče). 12.45: Vreme, poročila. 13.00: Čas, spored, obvestila. 13.15: Radijski orkester. 14.00: Vremensko in borzno poročilo. 18.00: Zenska izobrazba (prof. Slava Lipoglavškova). 18.20: Korsakov: Indijska pesem (plošče). 18.40: Francoščina (dr. Stanko Leben). 19.00: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. 19.30: Nacionalna ura. 19.50: Zanimivosti. 20.00: Reservirano za prenos. 22.00: Čas, vreme, poročila, spored. 22.30: Angleške plošče.

Sobota, 6. februarja: 12.00: Plošča za ploščo — pisana zmes. 12.45: Vreme, poročila. 13.00: Čas, spored, obvestila. 13.15: Plošča za ploščo — pisana zmes. 14.00: Vreme. 18.00: Za delopust (igral bo radijski orkester). 18.40: Pogovori s poslušalci. 19.00: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. 19.30: Nacionalna ura. 19.50: Pregled sporeda. 20.00: O zunanji politiki (dr. Alojzij Kuhar). 20.20: Otrsi skrb v predpustnih se dneh (zabaven večer ob sodelovanju Kmečkega tria, Akademskega pevskega kvinteta in članov radijske igralske družine; besedilo napisal Marjan Mehle; vodil bo Jože Zupan). 22.00: Čas, vreme, poročila, spored. 22.15: Same poskočne (igral bo radijski orkester).

KOŽUH STANE SAMO EN POLJUB

Špela: »Kako krasen kožuh imaš. Koliko pa stane?«

Jerica: »En sam poljub!«

Špela: »Torej nekdo ti je kupil kožuh samo zato, ker si ga enkrat poljubila?«

Jerica: »Ne, ta kožuh mi je kupil moj mož zaradi tega, ker sem ga zasačila, ko je poljuboval našo služkinjo.«

LEPA ZENA

A: »Ali si videl mojo lepo ženo?«

B: »Ne! Ali imaš dve ženi?«

KAVALIR

Kavalir naših dni pride s svojo izvoljenko v gostilno. Pusti jo pri mizi, sam pa stopi z natakarnjem v kot in mu reče:

»Črtajte vse razen hrenovk, potem pa prinesite jedilni list.«

MALI OGLASI

ZEMLJISCE

obsegajoče 7 in pol orala, cenjeno na 15.000 Din prodam ali dam v najem za letno najemnino 800 Din. Poizvedbe: Zabukovje št. 42, p. Sevnica ob Savi.

POSESTVO

ob glavni cesti prodam za Din 25.000.- Anton Čverle, Mišji dol št. 10. p. Jurklošter pri Laškem.

HRANILNE KNJIZICE

vseh denarnih zavodov kupimo. Gotovina takoj. Bančno kom. zavod, Maribor, Aleksandrova 40.

Šivalni stroji in dvokolesa

(bicikli) vseh znamk in vrst po najnižjih cenah na hranilne knjizice vseh zavodov prodajamo dokler zaloga traja. Zahtevajte cenik na upravo pod šifro »Zalogas«.

Pozor, čevljarji!

Čevlarske šivalne stroje raznih znamk in vrst, rabljene in nove, dobite najceneje na hranilne knjizice vseh zavodov. Zahtevajte cenik na upravo pod šifro »Zalogas«. Leo Lakner, Ljubno Sav. dolina.

BOLNI NA PLJUČIH!

Na tisoče že ozdravljenih! Zahtevajte takoj knjigo o moji novi umetnosti prehranjevanja, ki je že mnoge rešila. More se uporabljati v vsakem načinu življenja in pomore, da bolezen naglo premagamo. Nočno potenje in kašelj ponehata, telesna teža se zviša, a postopno ovapnjenje konča bolezen.

Besni možje zdravniške vede potrjujejo odličnost moje metode in jo radi priporočajo. Čim prej začnete z mojim načinom prehranjevanja, tem bolje bo. — Povsem zastoj in poštnine pristo dobite mojo knjigo, iz katere boste lahko črpali mnogo koristnega.

PISITE TAKOJ! Zadostuje tudi dopisnica z naslovom: Poštno nabiralništvo Ernest Pasternack, BERLIN, S. O.

Michaelkirchplatz Nr. 13., Abt. Z. 491.

Na vsa zimska oblačila dajemo

15 do 20% popusta.

PRESKER Sv. Petra cesta 14.

Darilo za vsako priliko za Din 20.—

In to:

1 kom toaletnega mila; 1 kom mila za britje; 1 steklenico kolonske vode; 1 kom. zobne kreme; 1 glavnik; 1 kom. sapunice; 1 kom. šampon; 1 zobno ščetko.

vpošljite v znamkan ali po položnici št. 13285 na naš naslov in mi Vam poštno obratno franco pošljemo.

Se priporoča

FOTO-PARFUMERJA IN GALANTERJA

LOJZE ŠMUC

LJUBLJANA

Aleksandrova cesta 8.

NOVOST! SAMO DIN 49'50

št. 62.300 Anker-ura. Pravi švicar. stroj. Dobra kvaliteta, lep kromiran okrov s plemenito garancijo.

Din 49.50

št. 62.301 ista s osvetlenimi kazalci in številčnico.

(Radium)

Din 59.50

Zahtevajte cenik, ki ga vam pošlje zastoj in poštnine pristo.

H. SUTTNER

Ljubljana 6

Lastna protokulirana tovarna ur v Švic.